Oportünizme karşı savaş, burjuvaziye karşı savaştan ayrılmaz!

Yaşasın İleri Demokratik Halk Devrimi!

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!

İŞÇİNİN SESİ

Yıl: 6, Sayı: 102
31 Ağustos 1979

Devrimci durum devrimci eylem gerektirir

Emine Engin

"Her reform, iyiye doğru belli bir adım, bir 'aşama' oluşturduğu sürece reformdur (ve de gerici ve tutucu bir önlem değildir). Ama kapitalist toplumda her reformun *ikili* karakteri vardır. Reform, egemen sınıfların devrimci savaşımı durdurmak, zayıflatmak ya da gizlemek *için,* devrimci sınıfların güçlerini ve enerjisini bölmek için, onların bilincini bulandırmak için, vb. verdiği bir ödündür.

"*Bunlar* için, devrimci Sosyal-Demokrasi (Komünizm–İ.S.) reformları devrimci sınıf savaşımını geliştirmek için kullanmayı hiçbir zaman reddetmez ("avans ödemeleri kabul ederiz" ... diyor Frederick Engels) ama hiçbir koşul altında da yarım-ağız burjuva reformist belgileri 'kendisinin' yapmaz.

"...Reformlara yol açan gerçek güç, devrimci proletaryanın, onun bilincinin, dayanışmasının ve savaşımda sarsılmaz kararlılığının gücüdür.

"Bunlar ise, burjuva reformist belgilerimizi yığınlara götürerek, *yığın* hareketinin bizim zayıflattığımız ve felce uğrattığımız nitelikleridir. Alışılagelmiş burjuva safsatası der ki, devrimci istemlerimizden ve belgilerimizden ... biraz ödün vererek, bu daha düşük önlemin *uygulanmasını daha* olası kılıyoruz, çünkü hem proletarya, hem de burjuvazinin bir kesimi ondan yana olacaktır.

"Uluslararası Sosyal-Demokrasi (Komünizm–İ.S.) der ki, bu burjuva safsatasıdır. Çünkü böylelikle biz bir reformun uygulanma olasılığını azaltırız. Çünkü ... burjuvazinin sempatisini kazanmaya çalışırken, yığınların devrimci bilincini azaltıyoruz, o bilinci köreltiyor ve yozlaştırıyoruz. ... Reformlar için tek *sağlam* temel, göstermelik olmamaları için, halkın yararına kullanabilmeleri için tek ciddi garanti, proletaryanın, belgilerinin *düzeyini düşürmeyen* bağımsız devrimci savaşımıdır...

"Yığınlar arasında devrimci ajitasyonu artırmalıyız. Dolu dizgin, budanmamış sloganlarımızla daha geniş alan açmalıyız. Onları net bir biçimde geliştirmeliyiz. *Bu yoldan,* en iyi durumda, devrimin tam utkusunu yakınlaştırırız. En kötü durumda ise bazı yarım ödünler ... gasp ederiz ve kendimize, onları devrimin bir silâhına döndürme olanağı açarız. Reformlar, devrimci proletaryanın sınıf savaşımının *birer yan ürünüdür.* Bu yan ürünü elde etmeyi 'kendi' işimiz yapmak liberal burjuva reformizmine düşmek demektir" (Lenin, *Toplu Yapıtlar,* İngilizce basım, c.12, s.237-239).

Geçtiğimiz hafta ülkemizde MHP'ye karşı, can güvenliği için eylemler oldu. *İşçinin Sesi* de eylemde birliği bozmadı. Tüm olanaklarıyla eyleme destek verdi.

Eylem haftası bitti. Şimdi bu eylemlerin eleştirisel bir değerlendirmesini yapmak, Leninci disiplin gereği hak ve görevdir. Eylemlerin siyasal içeriği de öyle ki, bu hakkı kullanmamızı, bu görevi yerine getirmemizi zorluyor!

Bir süredir demagojik militanlıktan söz ediyoruz. Demagoji, insanların duygularını yanlış yönde sömürmek demektir. İşte bu eylemler, militanların devrimci istemlerini sömüren bir demagojik militanlık örneğidir.

Biz görevimizi yerine getireceğiz, bu gerçeği sergileyeceğiz. Doğal olarak, yeni yeni demagojilerle karşılaşacağız. Bu kez militanlardaki birliğe ilişkin duygular sömürülmeye çalışılacak. Denecek ki, "tam faşist tehlike azıtıyor, tam birlik gerekli bak onlar eleştiriyorlar!"

Evet yoldaşlar! Leninci, devrimci gerçek odur ki faşist tehlike azıttığı için eleştiri gerekiyor! Faşist tehlike karşısında yolu ancak militan Leninci ideoloji aydınlatabileceği *için* eleştiri zorunlu oluyor! Her türlü reformizm yığınların devrimci potansiyelini boğduğu, ülkemizdeki devrimci durumu çürüttüğü, böylece faşizme yolu açtığı *için* eleştiri görevdir! Bu eylemler reformist eylemlerdir, kritik günlerde militan kadrolarımızı telef ediyor — onun *için* eleştireceğiz!

Eylemlerin siyasal içeriği nasıl anlaşılır. Katılanların devrimci ateşle dolu, kelle koltukta militanlar olmasıyla değil! Bu geçici bir olgudur. Göstermelik eylemle militanlar uzun süre tutulamaz. Eylemlerin siyasal içeriği, asıl belgileriyle ve kullanılan yöntemlerle anlaşılır. Her iki açıdan da bu eylemler günün gerektirdiği devrimci özden yoksundur.

Eylemin ana belgisi "MHP, ÜGD kapatılsın, can güvenliği sağlansın". Bunu gerçekten isteyen, bu sloganı atmaz. Yanda Lenin'den uzun bir alıntı verdik. Bunu Lenin, 1907'de devrimin boğulmasına yardım eden *Menşevik Merkez Komitesi'ne* karşı yazıyor. Okuyalım ve düşünelim:

"MHP, ÜGD kapatılsın, can güvenliği sağlansın".

Bu belgi yarım ağız, burjuvazinin kabul edebileceği sınırlar içinde bir belgidir. Bir kez, özne olarak gösterilen, yani MHP'yi kapatması istenen, ya CHP hükümeti, ya sıkıyönetim vb.dir. Yığınlar yoktur. İkincisi, Milliyetinden Cumhuriyetine kadar liberal gazetelerin liberal yazar çizerleri de bunu geveliyor. Üçüncüsü ve en önemlisi yarım ağızdır çünkü gerçekleşse bile faşist tehlikenin kökü kazınmış olmayacaktır. Bunun nedenini, Yürükoğlu yoldaşımız geçen sayıda çok güzel yazdı.

Peki bu yarım ağız burjuva reformist belgiyi "biz" neden kullanıyoruz? Sanıyoruz ki, tekelleri, emperyalizmi işin içine katmayınca, belgiyi yarım ağızlaştırınca hem proletarya, hem de liberal, reformist burjuvazinin yani sosyal demokrasinin bir kesimi, "birlik" içinde davranabilecek ve belgi de gerçekleşecek!

Oysa bunu sanarak, değil faşizmin tarlasını sürmeyi, değil "geriletmeyi", MHP'nin kapatılmasını bile güçleştiriyoruz. Çünkü işçi, emekçi yığınların bilincini bulandırıyoruz. Reformların bile en güvenilir dayanağını torpilliyoruz.

Gerçekten faşizmin, cinayetlerin kökünün nasıl kazınacağını göstermiyoruz. Yığınların bunu ancak kendi devrimci savaşlarıyla sağlayabileceklerini anlatmıyoruz. Üstelik liberal burjuvaziye, sıkıyönetime, anayasa mahkemesine anti-faşist savaşta umut ve güven uyandırıyoruz. Tam mahkemeler piyasaya sürülmüşken, tam "yetkili ağızlar" bile MHP'ye karşı açıklamalar yaparken, bu belgi ister istemez sıkıyönetime de göz kırpıyor. Listede "sıkıyönetime hayır" sloganının 16. sırada olması pek raslantı değildir.

Sloganlarda yansıyan mantık, kullanılan yöntemlerde de açığa çıkıyor. Yöntemler de burjuvazinin kabul sınırları, hatta sempatisi düşünülerek seçilmiş. Başbakana imzalı dilekçe vermek gibi. Ve bu yığınları boşlamayı getiriyor. Sürekli, "demokratik örgüt, sendika ve sosyalist partilerin *temsilcileri*"nden söz ediliyor. Etkili kişilerden söz ediliyor. Eylemde *yığınların* birliği atlanıyor.

Eylemler gerek belgileriyle gerek yöntemleriyle proleter hegemonyasını yaşama geçirmekten uzaktır. Burjuvaziyi kızdırmayacak eylem koymakla, doğruluğuyla değil de "bu merkezi eylemdir" sözüyle öteki akımlara üstünlük taslamakla hegemonyanın alınacağı sanılıyor. Militanların içindeki devrimci ateş bir "taşkınlığa(!)" yol açmasın diye de merkezilik adına insiyatif dizginleniyor.

İstanbul'dan mektup yazan bir yoldaş şöyle diyor:

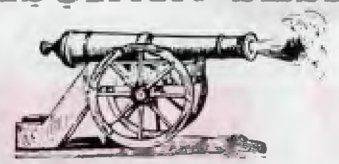
> "Aktif yığın hareketlerinin içi boşaltılıyor. Eylem birliği adına önce masa başına oturuluyor. Pazarlıklar yapılıyor. Sen ben bizim oğlan göstermelik eylemler yapılıyor. 'İşçi sınıfının öncülüğünde aktif çıkışlar yapılması gerekir. Örneğin topluca ya da belli bir planın parçası olarak hergün birkaç fabrikada direnişler koymak ve iş bırakmak' önerilerine karşı çıkıyorlar. 'Serüvencilik'le suçluyorlar, kadroların telef olacağını ileri sürüyorlar. Ve böyle davranarak yığınların önderi durumunda olması gereken kadroları telef ediyorlar."

Savaşımın sonunu kadrolar belirleyecektir. Yürükoğlu yoldaşımızın dediği gibi, "Devrimci durumda iyi değil, olağanüstü kadrolar gerekiyor. Faşistini, emperyalistini, tekelcisini dişinin arasında çiğneyecek kadro." Bunun için de TKP'nin Leninci birliğini güçlendirecek açık eleştiri!

İçindekiler

15 günlük devrimci işçi gazetesi.
Editör: R. Yürükoğlu
Sahibi: İngiltere Türkiyeli İlericiler Birliği:
Masrafı: 30p.
Yıllık abone: 10 pound
Almanya için: 60 mark
Türkiye'den: 4 kitap gönderilerek abone olunabilir.
Adres: 56. Mansfield Rd., Ilford, Essex, England.
Baskı: Anvil Printers Ltd. (T.U.)

İŞÇİNİN SESİ

OKURLARIMIZ YAZIYOR

İşçinin Sesi'ne gelen mektupların çokluğu nedeniyle tümünü bu sayımızda yayınlayamıyoruz. Okurlarımızdan özür dileriz. İşçinin Sesi okuyucularına ayırdığımız bu bölüm görüşlerimizi paylaşan, paylaşmayan tüm okurlarımıza açıktır. Mektuplarınızı, haberlerinizi, yazılarınızı bekliyoruz

---

İşçinin Sesi gazetesi başkanlığına,
Gazeteleri gönderdiğiniz aşağıda yazılı bulunan adresten ayrıldığımdan, bundan sonra gazetelerin gönderilmemesini önemle rica ederim.

K.M.
Eskişehir

İşçinin Sesi gazetesi başkanlığına,
Gazeteleri gönderdiğiniz ....no'lu posta kutusu kapatıldığından bundan sonraki gazetelerin gönderilmemesini saygılarımla dilerim.

A.N.
Eskişehir

Sayın İşçinin Sesi yöneticileri,
Açık adresime tarafınızdan yayın gönderilmektedir, gönderilmemesini rica ederim.

K.N
Manisa

Sayın İşçi Birliği Mensupları,
Çıkarmış olduğunuz "Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye" adlı kitapdan bize 5 adet göndermenizi bekleriz.
Not: Kitap fiatını bilmediğimiz için parasını gönderemiyoruz. Bu yüzden aşağıdaki adrese ödemeli olarak gönderiniz.

B.H
Mardin

İşçinin Sesi'ne,
Çorum'dan sevgilerle. Benim teşvikimle arkadaşım T.F. de İşçinin Sesi gazetesine abone olmak istiyor. Ayrıca R. Yürükoğlu'nun yayınladığı Proletarya Enternasyonalizmi adlı kitaptan 2 adet göndermenizi rica ederiz.
Abone ve kitap için gerekli olanları gönderiyoruz.
Eğer mümkünse dergiden 2şer tane göndermenizi rica ederiz.
Amaç: Çevre arkadaşlarımıza bu dergiyi tanıtmak ve onları da abone etmek.
Şimdiden teşekkür ederiz

T.F ve Ç.M
Çorum

Merhaba yoldaşlar,
Göndermiş olduğunuz 100. sayı gazeteler elime geçti. Mektubumu yayınlamışsınız. Sıcak ilginize candan teşekkürler.
Değerli yoldaşlar, oportünizmi kudurtan "Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye" adlı kitabınızı okumayı çok istiyorum. Kitap, oportünizmin ince manevralarını açıkça sergiliyor olmalı ki çok kızdırmış baylarımızı. Saflar netleşmeye doğru giderken Türkiye'deki küçük-burjuva sosyalistleri artık bu yayınınızı inkâr ediyorlar.
"Açık Yanıt Vermek Zorundasınız" başlıklı yazınızda birçok canalıcı sorunu özetlemişsiniz. Özellikle ulusal sorun üzerine yöneltiğiniz sorular oportünizmi çok sıkıştırıyor. Bu soruna sizin önerdiğiniz Leninist çözümü getiremez oportünistler. Bunlar bu sorunu programlayacak bolşevik yapıya sahip değiller.
Yoldaşlar, yazışmalarımızı editörünüz adına yapmaktan bir sakınca olmasa gerek.
Ayrıca R.Yürükoğlu yoldaşın "Proletarya Enternasyonalizmi" adlı kitabını da yollarsanız çok sevinirim.
Abone olmak koşulu olarak 4 kitap koymuşsunuz. Bunları siz tercih edin, yollayalım.
Yoldaşlar, bilirsiniz ki tarih, kapitalist toplumu sosyalist topluma dönüştürmek için BİLİMSEL KOMÜNİZM'i görevlendirmiştir, oportünizmi değil. Bugün oportünizm coşkulu bir taraftar kitle bulabilir, lâkin böyle haller proletaryanın komünist mücadele tarihinde izafi başarılardır oportünizm açısından. Er geç layık oldukları yere gitmişlerdir.
Değerli yoldaşlar, teorik olarak gazetenize güç verecek düzeyde değilim ama, ülke olaylarında enformasyon kaynaklarınızdan biri olabileceğimi sanıyorum. Komünist güveninize sonsuz saygılar. Yoldaşça selâmlar.

K.M.
Adana

Sayın
"İşçinin Sesi" gazetesi,
"Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye" ve "Proletarya Enternasyonalizmi" adlı yapıtlardan aşağıdaki adrese göndermenizi rica ederim.
Selamlar.
Not: Bunların dışında başka yayınlarınızdan (varsa) göndermenizi bekleriz.

TÖB-DER ..... Şubesi

DOST İŞÇİNİN SESİ
Devrimci selamlar...
Ben Kürdistanlı bir devrimciyim. İşçinin Sesi Dergisini ilk defa 100. sayısını görerek tanıdım. YÜRÜKOĞLU'nu ise TKP radyosu ve basında tanıdım. Ancak Yürükoğlu'nu İşçinin Sesi ile daha çok tanıdım. İşçinin Sesi'ni birinin elinde gördüm. Okumak için istedim vermedi ve gözlerimin önünde yırttı. Gerekçe olarakta "Troçkist"lik "Maceracılık" ve "Goşistlik" dedi.
Bense ona bu "davranışın"ın çok kaba, telafisi güç burjuvaca bir anti-komünistlik olduğunu vurguladım. Sonradan edindiğim bilgilere göre bazı aklı evveller ellerine geçen bütün İşçinin Sesi sayılarını yırtıyorlarmış. Ve TKP tabanında okutmuyorlar.
Bugünlerde Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye adlı broşür tartışma konusudur. Gerek önümüzü görmek ve gerekse devrimci basındaki (uluslararası ve ulusal) sorunların tartışılmasından haberdar olmak için İşçinin Sesi'ne abone olmak bir görev bir zorunluluktur. Ancak şu anda abone şartları olan 4 kitap'ı Ankara'da olduğum için gönderemiyorum. Önümüzdeki günlerde Mardin'den postalayacağım.
Acele olarak bugüne kadar yayınlanmış (kitap olarak) İşçinin Sesi yayınlarının tümünü ve İşçinin Sesi'nin abonmanları arasına adresimi almanızı saygıyla arz ederim
Dostça devrimci selamlar.

Ç.F
Mardin

Sayın İşçinin Sesi gazetesi yetkilileri,
Gazetenize abone olmak istiyorum. Şart koşmuş olduğunuz kitapları şimdilik gönderemiyorum. İşyerimizde grevde olduğumuz için param yok. İlk fırsatta göndereceğim. Sizce mümkünse gazeteyi şu adrese gönderiniz.
Devrimci Selamlar

K.L
Ankara

İşçinin Sesi gazetesine abone olmak istiyorum.
Bundan sonraki sayıdan başlamak üzere göndermenizi ister, başarılar dilerim. (Mümkünse bundan önceki sayılardan önemli olanlardan da göndermeniz)

Ü.Y
Zonguldak

İŞÇİNİN SESİ GAZETESİ'ne,
Abone olmak istiyorum. 90. sayınızdan itibaren olan sayıları ve Bunalım Kalıcıdır, Emperyalizmin Zayıf Halkası isimli kitaplarla birlikte ödemeli olarak göndermenizi saygılarımızla iletirim.

G.V
İzmir

Devrimci kardeşlerim,
Ben teknisyen okulu mezunu bir devrimciyim.
Üç yıldır ......'da işçilik yapıyorum. Üç yıldır da, sesimizi, İşçinin Sesi'ni okuyorum. Son sayıları herkese okutmak için var güç veriyorum.
Benim bazı arkadaşlarım bu durumlara çok üzülüyorlar. Tabii normal. Onlar yeni işçidir. Ben onlara anlatıyorum. Üzülecek ne var. Böyle olacak, kolay mı beyini, paşasını altetmek, anlatıyorum. Tabii korkanlar olacak. Birkaçı anladı. Birkaç tanesi anlamadı. Siz bakmayın, yarın doğruları anlayacaklar.
TKP bizim TKP'miz. Onda tüyü bitmemiş yetimlerin hakkı var. Bizi savaşımların yolundan çekmek isteyenlerin gözüne dizine duracak. Gücümüze derman dünyanın yiğit kardeşleri.
Saygılarımla.

C.A.
Bir işçi
.... Fabrikası
İstanbul

Yoldaşlar,
İşçinin Sesi'nin 99 ve 100. sayılarından, adresime aralıklı olarak beşer adet postalamanızı rica ederim. Selamlar ve başarılar.

P.Ş
Ankara

Değerli İşçinin Sesi,
Bir ara Londra'da bulunmuş olan bir arkadaşım bana sizin adresinizi verdi ve gazetenizi tavsiye etti. Ben de gazetenize abone olmak istiyorum. Ayrıca gazetenizin 1978 cildi ve 1979'da çıkan tüm sayıları rica ediyorum. Ayrıca gazetenizin bir sayısında reklamı çıkan "Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye" kitabından bir adet postalarsanız memnun olurum. Bütün bu istediklerimin tutarını ve nereye yatırılacağını lütfen adresime bildiriniz.
Lütfen bana en kısa zamanda cevap yazınız. İşlerinizde başarılar dilerim.

T.Z.
Frankfurt

İşçinin Sesi Abone Servisine,
Gazetenizin adresini Türkiye'deki bir arkadaşım bana gönderdi. Abone olmamı tavsiye ediyor. Bir yıllık abone bedelinin 60 DM olduğunu yazmış. Ancak ben öğrenci olduğumdan 60 DM'ı bir seferde ödeyemeyecek durumdayım. Şimdilik size 30 DM gönderiyorum.
Abonemin altı ayı dolmadan ikinci 30 DM'ı göndereceğim. Abonemi hemen başlatmanızı rica ediyorum.
Selam eder işlerinizde başarılar dilerim.

D.H.A
Frankfurt

Değerli yoldaşlar,
Uzun zamandır haberleşemedik. Fakat dergiyi sürekli gönderdiniz. Sağ olun.
Haberleşememizin nedenleri vardı. Ben bu harekete sizin görüşlerinizi okuyarak katıldım. Ve görevli olduğum yerde de görüşlerinizi anlattım, savundum. Çünkü doğrusu buydu.
"Zayıf Halka" broşürünü iki sene önce de okumuştum. Şimdi elimde ikinci baskısı var.
Yoldaşlar,
Broşürü heryerde topluyorlar. Herifler işi-gücü bırakıp broşür "avına" çıkmışlar. Bir de kimlerin okuduğunun "avlanmasına". Sizler hakkında en iğrenç dedikoduları yapıyorlar. Karanlık göstermeye çalışıyorlar. Bu oportünizmin belli başlı taktiğidir.
Yoldaşlar,
Oportünizmle araya sınır çekmenin zamanı gelmiştir. Ortada iki dünya görüşü var. Birincisi oportünizm, diğeri Leninizm. İki ayrı taktik var. Bunların arasına sınır çekmenin zamanı geldi de geçiyor bile. "Sonucu kadrolar belirliyecek" diyorsunuz. Çok doğru. Peki kadrolar bunu yaşama nasıl geçirecekler.
Sizleri savunanlar teker teker tasfiye edilirken (demokratik örgütlerden) kadrolar ne adına, neyi, nasıl örgütleyecekler?
Yoldaşlar, kafaları karışık bir sürü arkadaş var.
İnanın bir sürü insan bu durumda.
Peki "kadro"lardan kastınız ne? Eğer o malum, oportünist kadrolar ise onlar hiçbir zaman "sonucu belirleyemeyecekler" bunu unutmayın. Yok eğer Leninci öğe'leri kastediyorsanız bunu başarabiliriz.
Gelecek biziz.
Bir avuç isek de yarın yüzbinler, milyonlar olacağız.
Başarılar dilerim.

D.M.
Samsun

Değerli Dostlar,
Daha önceleri Gaziantep ve Bilecik mahpusundayken "Empeyaliznin Zayıf Halkası Türkiye" adlı kitapçık ile "İşçinin Sesi"nin bir kaç sayısı elimize geçmiş, ama sonraları bu olanaktan dışarıya çıktıktan sonra mahrum kalmıştık.
Geçenlerde yine "İşçinin Sesi"nin 96, 97-98 ve 99. sayıları elimize geçti.
Gazetelerinizi dikkatle incelediğimizde ortacı oportünistlere karşı verdiğiniz gelişime açık devrimci savaşımınız, yönü ve perspektifleri ile bizi hayli düşündürdü ve sevindirdi.
Şimdi sizden dileğimiz bize ve aşağıdaki adreslere (mümkünse) gazete ve broşürlerinizden birer takım yollamanız ve bundan böyle "İşçinin Sesi"ni de bize periyodik olarak yollamanızdır.
Savaşımınızda başarılar dileği ve Dostça Devrimci selamlarımızla.

D.T.A
Çorum

Sayın İşçinin Sesi Gazetesi,
Yayınlarınız elime geçiyor.
İlgi ile takip ediyorum.
Yayınlarınız hakkında düşüncelerimi daha geniş olarak başka bir mektupta anlatmak istiyorum. Bu mektubu yazmamdaki amaç, şu anda bulunduğum adresten ayrılıyorum. En kısa zamanda yeni oturacağım adresi bildireceğim. 25 Ağustos'tan itibaren aşağıdaki tekrar belirttiğim adrese yayın göndermeyin.
Devrimci selamlar.

S.E
İzmir

"İşçinin Sesi" gazetesi sahiplerine,
Gazetenize eylül 1979'dan itibaren bir yıllık abone olmak istiyorum.
Gerekli parayı gazeteyi ilk gönderişinizden önce bildirmenizi arz ederim.
Gerekli işlemin yapılmasını saygılarımla rica ederim.

A.M
Nazilli

İşçinin Sesi'ne,
İşçinin Sesi yayınlarından "Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye" ve çıkacak olan "Proletarya Enternasyonalizmi" kitaplarından aşağıdaki adresimize göndermenizi rica ederiz.
Devrimci selamlar.

K.Z
Ankara

İşçinin Sesi Redaksiyon Kurulu'na,
"Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye" ve çıkacak olan "Proletarya Enternasyonalizmi" kitaplarından aşağıdaki adresimize göndermenizi rica ederiz.

Devrimci selamlar
U.Z
Ankara

İşçinin Sesi dergisine,
Arkadaşlar,
Size bu paket içersinde 5 kitap göndermiş bulunuyorum. Bunları göndermekten amacım ilk 4 kitapla derginize abone olmak, diğer 1 kitapla da yayınlamış olduğunuz "Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye" kitabına sahip olmaktır.
Ayrıca mümkünse derginizin özellikle son sayılarından birkaç adet gönderirseniz memnun olurum.

E.A
İstanbul

Dostlukla,
Adınıza gönderdiğimiz kitapların alınıp alınmadığını bildirirseniz iyi olur. Bize "Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye" ile "Proleterya Enternasyonalizmi"ni gönderebilirseniz ayrıca seviniriz.
Dostça selamlar.

Gaziantep

İşçinin Sesi'ne,
İşçinin Sesi gazetesinin 99., 100. ve çıkacak olan 101. sayılarından aşağıdaki adrese göndermenizi rica ederiz.
Devrimci selamlar.

K.Z
Ankara

İŞÇİNİN SESİ YAYIN ORGANINA,
Yoldaş selam eder mücadelenizde başarılar dilerim.
Eskiden beri yayın organınızı okumaktayım. Devrimci durum meselesinde beni aydınlattınız, bundan dolayı bütün yayınlarınızı adresime yollamanızı rica ederim.
Not: İşçinin Sesi gazetesinin muhabiri olmak istiyorum.
DOĞUDA ULUSAL BASKIYA SON!
YAŞASIN DÜNYA KOMÜNİST HAREKETİ!

Ç.K
Gaziantep

Selam Sesimize,
Dünyadaki bütün sesimize selam
Sınıf savaşımını verenlere selam
Hasret kalan özlemini duyuramıyanlara
Hasretini giderecek gür sesini duyuracak
İşçi sınıfına selam sesimize selam
İşçilerin sesine selam,
İşçinin Sesi'ni adresime göndermenizi, 100. sayıdan sonra çıkacak sayıları ve aşağıdaki yayınlarınızı göndermenizi dilerim.

a. Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye
b. Proletarya Enternasyonalizmi
c. çıkacak olan yayınlarınızı

Küçük yaşımdan bu yana işçilik yapmaktayım.
Üstelik Kayseri gibi gericiliğin etkin olduğu ve sömürünün yoğun olduğu bir yerde.
Dostça selamlar iletir, sınıf savaşımında başarılar dilerim.

K.A
Kayseri

Değerli yoldaşlar,
100. sayınız çok güzel.
Oportünistler büyük bir telaş içine girdi.
İşçinin Sesi'ni yasaklıyorlar. Sesimizi işçilere okutmamak için sendikalara gözcü koydular.
Gazeteyi getirenleri tanımak için. Başka işleri kalmadı.
Ama sesimizi kesemezler.
Ne burjuvazisi, ne oportünisti.
100. sayıdan sonra çıkacak sayıları ve tüm yayınlarınızı adresime göndermenizi rica ederim. Devrimci selâmlar.

A.T.
İstanbul

Ünlü Komünist savaşçı William Pomeroy, *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye*'nin üçüncü basımına yazdığı önsözde şöyle diyordu:

"... Siyasal ortamı berrak olarak ve derinliğine anlamak ve ne yapılacağını tastamam bilmek — bunlar devrimci liderliğin iki temel gereğidir.
R.Yürükoğlu Yoldaş'ın bu kitabı bu yargının doğruluğunu gösteriyor. Kitap, hem geniş uluslararası konum, hem de iç ulusal koşullar açısından Türkiye toplumunun köklü bir çözümlemesidir. Türkiye'de gelişmekte olan devrimci krizi karşılamak için atılması gereken adımları da açık seçik ortaya koymaktadır... (Yürükoğlu Yoldaş'ın bu kitabı) hem teorik, hem pratik-programatik bir yapıttır. Lenin'in polemik stilinde yazılmış Marksçı bir yanaşımdır.
Emperyalizmin zayıf halkaları kendi kendine paslanmaz ya da kopmaz.
İlkeli, bilimsel ideolojiye dayanan devrimci örgütlerin önderliğindeki halkın devrimci savaşımıyla koparılır. Yürükoğlu Yoldaş'ın kitabı Türkiye'de bu savaşımı ileriye götürmek için güçlü bir silâhtır."

Gerçekten de *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye* güçlü bir silâh olduğunu kanıtladı. 20 binin üstünde basıldı, üç Türkçe basımı ve İngilizce basımı kısa sürede tükendi.
Türkiye işçi ve komünist hareketinde, devrimci hareketinde bu denli yaygın okunan, yoğun tartışmalara konu olan bir başka kitap göstermek güçtür.

Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye Türkiye'nin ekonomik ve toplumsal yapısına getirdiği sağlam bilimsel çözümlemeyle, yepyeni fikirlerle, strateji ve taktiklere getirdiği ilkeli ve tutkulu yanaşımla, açıklıkla, tartışmalara getirdiği düzeyle kısa sürede devrimci hareketimizin *klasik* bir kitabı oldu.

Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye'nin dördüncü basımını sunmakla onur duyuyoruz.

İşçinin Sesi

Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye kitabını
2 kitap göndererek
aşağıdaki adresten
isteyebilirsiniz
İşçinin Sesi,
56 Mansfield Road,
Ilford, Essex.

Demagojik militanlık ve Bizans oyunları sizin sonunuzu getirecek!

Ankara'dan K.T. adlı bir devrimcinin gönderdiği bu yazı İTİB toplantısında okunmuş ve ayakta alkışlanmıştır.

Lenin demagogların, işçi sınıfının en büyük düşmanları olduğunu usanmadan yinelerken şöyle der: "En kötü düşmanlarıdırlar, çünkü, yığınlarda en bayağı içgüdüleri uyandırırlar, çünkü bilinçsiz işçi, kendisini bir dost olarak sunan ve bazen de bunu içtenlikle yapan kimselerin kendi düşmanı olduklarını anlayamaz" (Lenin, *Ne Yapmalı*, Sol Yayınları, s.152). Ortacı oportünistlerin ellerindeki yegâne silâh demagojik militanlıktır. Demagojik militanlık, asacağız, keseceğiz yaygaraları emekçi yığınlar içindeki gerçek militanların gözlerini boyama çabalarıdır. Ortacı oportünistlerin, yüzlerindeki maskedir. Bilinçsiz işçi ve olaylara iyi niyetle bakan, idealizasyonun etkisinde kalmış militanlar demagojiyle uzun süreler aldatılabilirler. Demagoji ve palavracılık bir balon gibi şiştikçe şişer. Ve devrimci eylem günü gelip çatınca aniden patlar. Arkasından demagoglarda bir sessizlik, militanlarda ise bir şaşkınlık başlar. Militanlar başarısızlıkları yöneticilerinin hatalarına ve beceriksizliklerine bağlayadursunlar, oportünistler de onların bu kanılarına bir de militanların beceriksiz davrandıkları kuyruklu yalanını eklerler. Lenin, oportünizmin aldatıcı görünümünün beceriksizlik ve eğitimsizlikten ileri gelen hatalı davranışlar olduğunu söylüyor. Militanlar, sırf oportünist yöneticilerinin bilinçli olarak yönlendirdiği eylemin veya eylemsizliğin sonucu olarak ortaya çıkan bozgun ve gerilemelere karşı isyan ettiklerinde demagojinin ikinci aşamasıyla karşılaşırlar. Oportünistler kendi hatalarını yığınlara ve militanlara yüklerken "daha çok özveri" diyerek militanı suçlu duruma düşürürler. Eleştireni azarlama yöntemi etkisiz kalmaya başlayınca bu sefer de "ne yapalım burjuvazi bize saldırıyor, geçici olarak gerileme kaçınılmazdır. Hele biraz bekleyin, herşey düzelecek" derler. Çok geçmeden demagojiye yeniden hız verirler. Balon yine şişer. Militanlara yağ çekilir, ortalık tozpembe gösterilir. Rakamlar abartılır. "Geliştik, gelişiyoruz" denir. Ama balon yine patlayıverir. Artık militanların sabrı kalmamıştır. Onlardaki sabırsızlık devrimci sorumluluktan, oportünistlerdeki vurdumduymazlık ise küçük burjuva sorumsuzluğundan gelir. Eleştiri hakkını kullanan militana sus payı olarak kariyer verilir, yağ çekilir, eğer iflâh olmayacaksa tecrit politikası uygulanır. Militanın devrimci işçiler üzerindeki etkisini kırmak için kapı arkalarında iyi niyetli militanlara fiskoslar yapılır. Doğru fikirler karşısında söyleyecek sözü olmayanlar Bizans oyunlarına başvururlar.

Lenin, komünistlerin eleştiriye açık, alçakgönüllü, hatalarını görmeye hazır insanlar olması gerektiğini vurgular ve şöyle der: "Hiçbirşey, çok uzun süre önce mücadelenin her türlü kesin aşamalarını geçirmiş olan 'ustalar' olma havasına bürünmemiz kadar gülünç ve zararlı olamaz" (Lenin, s.56). Oportünistler ise yapıcı eleştirilere çeşitli iftiralar yağdırdıktan sonra, "herşeyi biz biliriz" edasıyla "sizin bilmediğini şeyler var, söylenmez, söylemek zorunda değiliz" diyerek bulanık suda balık avlarlar. Ayıbını konspirasyonla örtmeye çalışan oportünistler ömürlerini uzatmak için açık eleştiriden kaçarlar. Menşevik moral anlayışını yaygınlaştırırken disiplinin yukarıdan gelen herşeye asker gibi uymakla mümkün olacağını sanırlar. Militanı dizginlerler, onu korkak yetiştirirler, insiyatifini kısarlar, devrimci enerjisini bürokratik mekanizmaları içerisinde azaltırlar, beyin tembelliğini artırırlar. Öte yandan, pelur kâğıtlarda kalan eleştirilere aylar boyu bir cevap gelmez. Gelen cevap ise "sen ukalâlık ediyorsun, harekete akıl hocalığı yapıyorsun" olur. Böylece militan, bir daha eleştiri hakkını kullanmamaya doğru itilir. Kendine güveni ni yavaş yavaş yitirmeye başlar. Teorik sorunlar karşısında duraksama gösterir, oportünistlerin dediğini papağan gibi tekrar eder, çalışmalarında memurlaşır. Aynı çalışma anlayışını kendi çalışma arkadaşlarına uygulamak durumunda kalır. Artık ondaki devrimci psikoloji giderek dejenere olma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Bunalır, geceleri uyuyamaz, çıkış yolu arar, kimseye söyleyemez. Üstelik söyleme cesaretini gösterenleri de ispiyonlama görevi verilmiştir kendisine. Kahrolur, en sevdiği, beraber kurşunlara göğüs gerdiği savaş arkadaşını ispiyonlamak ona ağır gelir. Kafasındaki namus kavramı allak bullak olur. İnsanlar birbirinin dedikodusunu yapmaya adeta teşvik edilir. Bizde biraz ağır bir atasözü vardır: "İmam abdes bozarsa, cemaat altını pisler." İnsanlar fikirlerini yoldaşça ortaya koyma hakkına sahip değillerse, ispiyonculuk ve dedikoduculuk başlar. Tüm işçi sınıfı örgütlerinin geçmişlerine bir göz atalım. Görürüz ki, örgütleri yıkan, zayıf düşüren, savaştan alıkoyan en önemli bir neden hep yoldaşlık bağlarını zedeleyen dedikodular olmuştur. Sorumsuz oportünistler, işte bu yöntemleri kullana kullana hareket içinden birçok militanın çekip gitmesine ve kimilerinin de Menşevik ahlâkı kabullenip soysuzlaşmasına neden olurlar. Ancak bu yöntemler onların sonunu getirmektedir. Çünkü işçi sınıfı hareketi içerisinde kellesini, yüreğini, bileğini devrimci savaşa adamış binlerce insan vardır. Ve herşeyden önce artık bu gidişe dur diyen komünist militanlar oportünizme karşı kesin tavır alıyorlar. Onlar uyutma ve tecrit politikasını açığa çıkarıyorlar. Komünist adına lâyık olmaya çalışıyorlar. Oportünistlerin telâşı eski yöntemlerle artık kariyerlerini koruyamayacaklarını anlamalarından geliyor. İdealizasyon doğru devrimci ideoloji karşısında sönüyor. Etkinliğini yitirdi. Herkes Lenin'in ölümsüz yapıtlarına sarıldı. Ne yapmalı sorusuna cevap buluyorlar. Oportünizmin kokusunu almaya başlıyolar. Militanların bugüne dek neden Lenin okumalarını sağlamadınız diye sormuyoruz. Militanların şimdi Lenin okumalarına neden kuşkuyla bakıyorsunuz diye soruyoruz. Evet militanlar artık Lenin'in ülküsünü öğreniyorlar. Leninizmle silâhlananlar sizi çok mu korkutuyor? Siz de bilirsiniz korkunun ecele faydası yoktur. Tepelerde yüzüne bakılmayan devrim kaçakları olarak kalacaksınız. Çünkü Leninci ideoloji sizlerden çok daha büyük demagogları devirdi. Sizlere şimdiden güle güle diyoruz. Hoş geldin Leninci ideoloji!

Hareketimizin Leninci birliğini koruyacağız

Y.A.
İstanbul

Değerli savaş arkadaşlarım,

Bir zamandır, İşçinin Sesi ile gün ışığında yaşama geçen Bolşevik hattımıza saldırılar yoğunlaştı. Leninci anlayışa sığmayan çeşitli oyunlar tezgâhlanarak, işçi sınıfımızın şanlı geleneğine sahip çıkan ve bu uğurda ölümü bile hiçe sayan genç savaşçılara, Bolşeviklerin görüş ve önerilerini iletmeme, gözlerden gizleme yolunda hemen her tür önlem alınıyor. Bunlar bizi şaşırtmadı. Sınıf savaşı bu. Kimi yoldaşların çark etme oyunu, işçi sınıfımızın siyasal hareketi içinde yeni gözlenen bir gelişme değildir. Oportünizmin tarihi eskidir.

Bir gözü "yukarıları", bir gözü "koltuklarını" kollayan bunlar, bu oportünistler, küçük burjuva sosyalizmiyle paslaşabilme uğruna, Bolşevik hatta yükleniyorlar. Bu yolda epey adım attılar. Yürüyüşlerinin nereye dek uzanacağı az-çok netleşti.... "Oportünizme karşı savaş, burjuvaziye karşı savaştan ayrılmaz" diye boşa denmedi. Biliyoruz. Yaşıyoruz.

Yoldaşlar,

Hareketimizin arılığını sonuna dek savunacağımızı, Bolşevik direngenliğimizi, Marksizm-Leninizme şaşmaz bağlılığımızı haykırdığımız yeminimizi unutmadık...

Hareketimizin LenInci birliğini, her ne pahasına olursa olsun, göz bebeğimiz gibi sakınacağız.

Yoldaşlar,

İşçi sınıfımızın çetin savaşım günlerine doğru hızla gittiği şu günlerde, teslimiyetçiliğin kahrolası duvarını yıkmak, halkımıza ölüm, kan, işkence yağdıran faşist çetelere gereken yanıtı vermek, İleri Demokratik Halk Devrimi yolunda, işçilerin ve köylülerin devrimci savaşım cephesini, UDC'yi gerçekleştirme yolunda ardıcıl, kalıcı kazanımlar elde etmek, her zaman olduğundan daha da önem kazanıyor. Özellikle ideolojik savaşım düzeyini yükseltmek can alıcı boyutlara dayandı.

Ülkemiz bir kan denizinde yüzerken, devrimcilerin Lenınci birliğinin anlamı, hiçbir yanlış anlaşılmaya olanak vermeyecek biçimde yalın ve nettir. Bunu ne teslimiyetçiler, ne oportünistler ve ne de oportünistlerin kapısından çatlak yaratmaya dayanan Maocu ajanlar saptıramazlar. Halkımıza tek gerçek kurtuluş yolunu gösteren Leninci hat, faşizmi kahredecek, onu ininde gebertecektir.

Yaşasın TKP!
Yaşasın TKP'nin Leninci birliği!

R. Yürükoğlu Yoldaş'ın "Proletarya Enternasyonalizmi" kitapçığı çıktı. 56 Mansfield Road, Ilford, Essex adresinden bir kitap göndererek isteyebilirsiniz.

Demagojik militanlık ve savunma komiteleri

Kasım Zorlu

"Emekçi yığınları anında irkilten açık oportünizm, orta yolculuk teorisi kadar tehlikeli ve zararlı değildir. Bu orta yolculuk teorisi büyük Marksist sözleri oportünist uygulamayı haklı çıkarmak için kullanılır ve bir dizi safsatayla devrimci eylem için durumun olgunlaşmadığını vb. kanıtlamaya çalışır. Bu teorinin en önde gelen sözcüsü ve aynı zamanda II. Enternasyonal'in baş otoritesi Kautsky, tam bir ikiyüzlü ve Marksizmi fahişeleştirmek sanatının kusursuz bir ustası olduğunu kanıtlamıştır" (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İngilizce basım, c.21, s.257). Günümüzün Türkiyesi'nde Leninci belgileri cömertçe harcayan ortacılık da Marksizm-Leninizm'in canlı, devrimci özünü sıyırıp atmada Kautskylerden geri kalmıyor.

Yapısı gereği ortacılık çeşitli demagojilerle bir ayıbını örterken diğerini açmadan edemiyor.

Örneğin Ecevit hükümetinin başa gelmesiyle başlayan sosyal-demokrasiye hoş gözükme politikası bu hükümetin sallanmaya başlamasıyla birlikte yeni bir çehreye bürünüyor. Artık "umudumuz Ecevit"ten ortacılar da umudu kesti. Ama, CHP'ye eleştiri yöneltiyormuş izlenimini vermeye çalışırken, şimdi yeni bir kapıyı çalıyorlar. Finans kapitalin güvenilir adamları, ordunun başına çöreklenmiş komutanlar, Evrenler "yurtsever" oluverdi. "Yurtsever" komutanları, sıkıyönetim mahkemelerini, Genel Kurmayı, Askeri Şurayı, hatta MİT'in bir kesimini anti-faşist savaşımın içinde ilan ettiler. Sıkıyönetimin ortalıkta elini kolunu sallaya sallaya dolaşan faşistlerden, bir türlü kimlikleri saptanamayan katillerden hesap soracağı umudunu yayıyorlar. Faşizmi geriletme adına, işçi sınıfımızın, halkımızın faşizme karşı savaşımı sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimi savaşından kopararak TKP'nin minimum programının Leninci içeriğini boşaltıyorlar.

Ortacılar bunları yaparken "burjuvazinin iç çelişkilerinden yararlanmak gerekir" diyorlar, yine bir gerçeğin ardına sığınıyorlar. Ama bölyönet taktiğini her alanda ve ilkesizlik temelinde uygulamaya o denli alışmışlar ki, burjuvazinin iç çelişkilerinden de ancak ilkesizce "yararlanıyorlar". Bunların işçi sınıfının bağımsız, ilkesel tutumu diye bir kaygusu yoktur. Öyle ki sözde burjuvazinin iç çelişkilerinden yararlanırken, özde burjuvazinin şu ya da bu kesiminin yanında doğrudan saf tutuyorlar. Ecevit'in gönülsüzlüğünü söylerken, Güneş'i önlemler dayatacak denli kararlı bir anti-faşist olarak gösteriyorlar. Güneş propagandası yapıyorlar. "Genel Kurmay Başkanı mart 1979'da yaptığı bir operasyonla Genel Kurmay İstihbarat Dairesi'ndeki faşistleri etkinsizleştirmiş" derken Kenan Evren'i övüyorlar. Bütün bunlar, altına sığındıkları CHP şemsiyesi kapanmakta olduğu için, şimdi de ordunun şemsiyesi altına sığınma çabalarıdır.

Demagojik militanlığa bir başka örnek de Nikaragua'daki iç savaşla ilgilidir. Nikaragua'da halk faşist diktatörlüğe karşı bir savaş verdi ve sonunda utkuya ulaştı. Bu savaşı Türkiye'deki ortacı oportünistler tumturaklı sözlerle öve öve bitiremediler. Ama önce İran, sonra da Nikaragua örneğinin, Leninci devrim teorisinin, savaşım biçimlerinin doğruluğunu bir kez daha kanıtladığını kulak ardı ettiler. Üstelik iş Türkiye'ye gelince, iç savaşa "kardeş"(?) kavgası adını takıyorlar. İç savaşın zamansızlığı gerçeğinin ardına sığınarak özde sınıf savaşımını yadsımış oluyorlar. Tüm bunlardan anlaşılıyor ki ortacı oportünistlerin İran övgüsü kendiliğinden yığın hareketine tapmanın, Nikaragua övgüsü ise demagojinin ötesine geçemiyor. Bu tür demagojiyle işçi sınıfının, ilerici, devrimci gençliğin Nikaragua'daki savaşa duyduğu sempatiyi sömürüyorlar.

Lenin diyor ki, "...sınıf savaşını kabullenen iç savaşı da kabul etmek zorundadır" (Lenin, c.23, s.78). "Berne Enternasyonal'in uşak ruhları, yığınlara, burjuvaziyi iç savaşla yenmenin gerekliliği ve kaçınılmazlığı fikrini aşılamayı, tamamen bu amaca yönelik bir siyaset saptamayı, bütün sorunları bu ve yalnızca bu görüş açısından açıklamayı, ortaya koymayı ve çözmeyi hiç düşünmüyorlar" (Lenin, c.29, s.508). Türkiye'nin ortacı oportünistleri de bunu hiç düşünmüyorlar. Üstelik burjuvaziyle, Maocularla, açık Menşeviklerle bir ağızdan, Lenin'in koyduğu gereklilikleri yerine getirenlere saldırıyorlar. Lenincilik "suçundan" kendilerini sıyırmak için, bağırıyorlar: "Bir yazarın bir broşürü bizi bağlamaz"! Doğal olarak bağlamaz!

Bunlar faşist saldırıların azıttığı, katliamların arttığı, halkın can güvenliğinin yok olduğu bir sırada TKP'nin ortaya attığı "savunma komiteleri" belgisini de çarpıtıyorlar. Bu belgiyi tam bir devrime inanmışlık ve duru bir Leninci mantıkla değerlendiren, "...devrimci durumun, bunalımın, faşist zorbalığın dayattığı bu çeşit örgütlenmeler yalnızca *savunma* görevini üstlenmiş değildir. Halkın artık farkına vardığı gereksinimlerden onu ileriye, devrimci savaşımın üst aşamalarına yöneltmeyi de üstlenmiştir. Bu kişi irade ve isteğinden *bağımsız* olarak böyledir. Böylesi örgütlenmeler, bu nedenle, yalnız savunma değil, aynı zamanda faşizme ve bu yıkılası düzene yönelmiş *saldırı* görevini üstlenmiştir", diyerek bu belginin Türkiye somutunda ne anlama geldiğini açık eden *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye* kitabının yazarını serüvencilikle suçluyorlar.

TKP MK 5 Ekim 1978 tarihli bildirisinde şöyle diyordu: "...faşist teröre karşı can güvenliğini sağlamak, demokratik hakları korumak görevini işçi sınıfımız, halkımız *kendi üstlenecek*, bunun için örgütlenecek, *yeni savaş örgütleri kuracaktır.* TKP halkımızın yarattığı faşizme karşı savaşım biçimlerini daha örgütlü bir düzeye yükseltmek için harekete geçti." Bu belgi Leninci özünü boşaltmadan Yürükoğlu Yoldaş'ın yorumladığından başka bir biçimde yorumlanamaz.

Faşizm, kanla, kurşunla, bombayla halkımızın üzerine yürürken can güvenliği kırmızı karanfillerle, beyaz güvercinlerle sağlanamaz! Bunun tersi bir anlayış sınıf savaşımının doruk noktası olan iç savaşa kardeş kavgası diyen, faşist kıyımları kan davası diye yorumlayan mantığın bir başka halkasıdır. Sonra, serüvencilik suçlamasını ileri sürenler kendileri, halkımızın faşistlere karşı taşla, sopayla savaştığını söylüyorlar. Bu, savunmanın nesnel olarak nasıl saldırıya dönüştüğünün somut kanıtıdır. O zaman asıl serüvencilik, hem de halkı kanlı kıyımlara sürükleyecek türden serüvencilik, halkımızın bu çıkışlarını faşistlerin makinalıları karşısında taşla, sopayla, halkın kendiliğinden getirdiği düzeyle sınırlamaktır.

Şimdi Türkiye de savaşım yeni bir döneme giriyor. Her açıdan halkın sabrı taşmaya başladı. Toplu sözleşmeler geliyor. Bunlar, yığın hareketlerinde yeni bir sıçramayı da beraberinde getirecektir. Getirirse, kendiliğinden yığın hareketlerindeki yükselişi devrimci savaşın yatağına akıtmak, bunu sağlayacak hedefler ve savaş biçimleri saptamak gerekir. 'Bunun için gerçek devrimci önderlik, Leninci militanlık gerekir. Bunun güvencesi de devrimcilerin, ileri işçilerin, işçi sınıfı savaşçılarının demagojik militanlığa karşı Leninci uyanıklığıdır.

Afganistan'da yeni bir çağ açılıyor

Afganistan'da toplumsal devrim başarıldığından bu yana gerek Afganistan'da gerekse dünyada oldukça önemli gelişmeler oldu.

Afganistan devriminin düşmanları, iç gericileri var güçleriyle desteklerlerken dışarıda da yalan propagandasıyla dünya halklarının kafasını bulandırmaya çalışıyorlar.

Hürriyet denen boyalı basın yine telaş çığlıkları atarak sözümona Afganistan'da halkın devrime karşı olduğunu yaymaya çalışıyor. Tamamen hayal mahsulü olan röportajlarla Nur Muhammed Taraki rejimine karşı Türkiye'de bir karalama kampanyası başlattı. Şimdilik buna emperyalizmin müslüman lâfazanlı adamlarından Erbakan da katıldı.

Başta ABD ve onların parasıyla birden türeyen müslüman etiketli örgütler emperyalizmin gereklerini yerine getiriyorlar. Karşı devrimci güçleri oluşturuyorlar.

Dünya durmadan dönüyor. Hergün emperyalizm yeni yeni darbeler yiyor. Tarihin çarkları geri dönmediğine göre Afganistan halkı da devrimine sahip çıkacaktır.

Aynı şekilde Maocular da Afganistan'da gericileri desteklemekte emperyalistlerle yarışıyorlar. Çin sık sık Afganistan sınırında olaylar çıkartıyor. Gericileri silâh bakımından destekliyor.

Aydınlık gazetesi ve TİKP'ciler de "Afganistan'da Sovyet yayılmacılığı" yalanıyla açıktan açığa gerçek yüzlerini gösteriyorlar. Halkımız onların maskeli yüzlerinin ardındakini iyice görüyor.

Afganistan'da yeni bir çağ açılmıştır ve Afgan halkı bu çağa doğru yürümektedir.

Emperyalistler, Maocular, gericiler ve hatta goşistlerin çığırtkanlıkları Afgan devrimini karalayamaz.

M.L.

R.J. Longuet İTİB'i ziyaret etti

Karl Marks'ın torununun oğlu Robert-Jean Longuet Fransız Komünist Partisi'nde oportünizme karşı zorlu bir savaşım vermektedir. Longuet'nin sözleri Türkiyeli komünistler için öğreticidir.

Bilimsel komünizmin kurucusu Karl Marks'ın torununun oğlu, Robert-Jean Longuet, 18 ağustos cumartesi günü İngiltere Türkiyeli İlericiler Birliği merkezini ziyaret etti. Sovyetler Birliği ve Varşova Paktı ordularının 1968'de Çekoslovakya'da karşı-devrimi önleme, sosyalizmi kurtarma eyleminin 11. yıldönümünde düzenlenen kutlama mitingine katılmak ve Çekoslovakya olayları konusunda yazdığı kitabı tanıtmak için Fransa'dan kısa bir süre için Londra'ya gelen Longuet, bu arada İTİB'in düzenlediği bir kapalı salon toplantısına katıldı, militanların sorularını yanıtladı. Örgütümüzü ziyareti ile bizlere büyük onur verdi.

Avrupa'nın Kalbi — Prag'da İlkbahar mı Sonbahar mı? isimli kitabı neden yazdığı sorusunu Longuet şöyle yanıtladı:

"Bu konuyla ilk kez ilgilenmem şöyle oldu: 1938'de faşist Hitler Çekoslovakya'yı işgal ettiği zaman Avrupa burjuvazisinin söyledikleri ile 1968'de söyledikleri arasında bir çelişki dikkatimi çekti. O zamanlar 'Çekoslovak ulusal varlığı yoktur, zaten birçok irili ufaklı ulustan oluşan bir ülke Almanya'ya katılsa ne olur' yolundaki propaganda ile faşist işgali halklarına yutturmak, bu olayda kendi sorumluluklarını savsaklamak isteyen emperyalist ülke burjuvazisi ve basını, otuz yıl sonra, 1968'de Sovyetler Birliği Çekoslovakya'ya proleter enternasyonalizmi gereği yardım elini uzattığında kıyameti kopardılar. 'Ortaçağın ilk üniversitesi Prag'dadır, şöyle geçmişi, böyle tarihi...' diyerek Çekoslovak milliyetçiliğine arka çıktılar. Bu işte bir bit yeniği var diyerek, konuyu araştırmak istedim ve bu kitabı yazdım."

Kitap tümüyle belgelere dayanıyor. Uzun ve derin bir araştırmanın sonucunda, 1968 olaylarına nasıl gelindiğini, CIA'in rolünü, emperyalistlerin Çekoslovakya Komünist Partisi'ne nasıl *ajan sızdırdıklarını*, o zaman yönetimde bulunan oportünistlerin buna nasıl *göz yumduklarını* sergiliyor. Buna karşın Fransız Komünist Partisi kitabı kendi yayınevine yayınlatmamış, hiçbir burjuva basımevi de basmak istememiş.

Uzun uğraşlardan sonra, kitap ancak Lüksemburg'da bir işçi kooperatifi tarafından basılabilmiş. Oportünizmin olguları, gerçekleri dile getiren bir kitabı basmayı reddederek beğenmediği, fikirlere nasıl sansür koyduğu, partiyi özel çiftliğine dönüştürdüğünün bizim ülkemiz dışından güzel bir örneği. Yuro-komünistlerin kaba anti-Sovyetizmi de cabası.

Longuet Yuro-komünistlere ateş püskürüyor. Bir önceki gün büyük dedesinin Highgate Mezarlığındaki anıtı önünde düzenlenen anma toplantısında söylediklerini aktarıyor: "Marchais (FKP Genel Sekreteri—İ.S.) geçenlerde 'şeytandan bile yardım almaya hazırım' dedi. Marks'ın o ünlü sözü var: 'şeytanla bile ittifaka girilir ama önemli olan kimin kimi aldatacağıdır. Şeytan seni mi, yoksa sen şeytanı mı'."

Longuet, oportünistleri, Marksizmi bilmemekle suçluyor. Bunun ötesinde genç militanlara unutturmakla suçluyor: "Paris'de Maurice Thorez Enstitüsü'nün sıraları bomboş. Bir keresinde Enstitü'de Paris Komünü üzerine bir seminer vermeye çağrıldım. O kadar basit, çocukça sorular sordular ki, utandım. Oysa, birkaç yıl önce Sibirya'nın ufak bir kasabasında aynı konuda verdiğim bir semineri hatırlıyorum. Sovyet gençlerinin sorduğu sorular öylesine ilginç, öylesine derindi ki, bu kez cevaplayamadığım için utandım."

"FKP'de yaşı 60'ın üstünde olanlar devrim klasiklerini okumuşlardır, 40'ın üzerinde olanlar ancak broşür, 40'ın altında olanlar ise ancak bildiri okuyabiliyorlar" diyerek, oportünistlerin ideolojik eğitimi baltalayışını, işçi sınıfını, komünist militanları silâhsız bırakışını anlatıyor.

İTİB militanlarının sorularını yanıtladıktan sonra, Longuet, *İşçinin Sesi Kütüphanesi*'ni gezdi. Kütüphaneyi çok beğendiğini ve Türkiyeli yoldaşlarla tanışmış olmaktan çok etkilendiğini belirten Longuet, Kütüphane'ye iki kitabını ve dünyada çok az örneği bulunan, 1934'de Fas'dayken çıkarttığı anti-emperyalist dergi *Mağrib*'in bir sayısını armağan etti. Son olarak Longuet, aynı gün Türkiye'de yapılmakta olan anti-faşist gösterilere ilişkin olarak, anti-faşist savaşçılara, komünistlere, yurtseverlere şu mesajı iletti:

"Londra'daki Türkiyeli yoldaşları tanımış olmaktan ve görüşlerimi açıklamak, Türkiye'de bugün faşizme, kapitalist sömürüye karşı yapılmakta olan gösterilerle dayanışmamı, hayranlığımı belirtmek için verilen olanaktan dolayı çok mutluyum."

R.J. Longuet, İTİB merkezindeki toplantıda militanların sorularını yanıtlıyor.

R.J. Longuet kimdir?

R.J. Longuet 1901 yılında Paris'de doğdu. Dedesi Marks'ın en büyük oğlu, Paris Komünü savaşçılarından Charles Longuet idi. Babası da Fransa'nın önde gelen sosyalistlerinden Jean Longuet idi.

R.J. Longuet'nin çocukluğu hep siyasi bir ortamda geçti. Avukat olan babasının evi, sosyalistlerin, yabancı siyasi mültecilerin buluşma yeriydi. 1908'de evini Lenin de ziyaret etti, onunla tanıştı. Bu dönemin en canlı anısı olarak Longuet, Paris'de Lenin'in kılavuzluğunu yapan bir Rus komünistini hatırlıyor. Dev yapılı bir bolşevik, Sibirya'da sürgünden koca bir semaverle, kimliksiz, pasaportsuz Paris'e kaçmış. Bunu nasıl başardığına hâlâ hayret ediyor. Yıllar sonra Sovyetler'de bu eski bolşeviğin oğluyla tanışmış.

Fransa'da kendisi de avukatlık eğitimi gördü. Longuet, tüm yaşamını enternasyonalizme adadı. Otuzlarda Fas'da, Cezayir'de Fransız emperyalizmine karşı bağımsızlık savaşı veren ulusal kurtuluş hareketleri için çalıştı. *Mağrib* isimli ünlü bir dergi çıkardı. Daha sonra Bulgaristan'da faşist diktatörlüğün kurbanlarının avukatlığını yaptı. Yine savaş öncesinde Fransa'da İspanya Dayanışma Örgütü'nde görev aldı, İspanya iç savaşı sırasında cumhuriyetçilere silâh taşınmasını örgütledi. İspanya iç savaşında faşist güçleri kollayan zamanın Fransız sosyal demokrat lideri, başbakan Leon Blum'u eleştirdiğinden başı belâya girdi, Amerika'ya gitti. Burada çiftçilik, işçilik, gazetecilik yaptı. Stalin zamanının FKP Genel Sekreteri Maurice Thorez'in önerisiyle Amerika anılarını içeren bir kitabı yayınladı.

Naziler Paris'e girdiğinde yaptıkları ilk işlerden biri Longuet'nin evini basmak oldu. Kendisini bulamayınca, annesini tutukladılar. İki aylık sorgu boyunca annesi tek bir söz söylememiş. "Bundan birşey çıkmaz" diyerek serbest bıraktıkları zaman, tam kapıdan çıkarken "oğlum New York'da" demiş ve faşistlerle açıktan alay etmiş.

Savaş yıllarında Longuet'nin başından birçok tehlikeli olay geçti. Bir keresinde bugün halen Brezilya Komünist Partisi'nin Genel Sekreterliğini yapmakta olan Carlos Prestes'in Alman uyruklu karısını gemiyle Brezilya'dan Almanya'ya zorla getiren Nazilerin elinden kaçırmakla görevlendirilmiş. Bu görevini yerine getirirken Gestapo tarafından tutuklanmış.

Savaş sonrasında uzun yıllar FKP'nin yayın organlarında, *Clarte* ve *Ce Soir*'da yazı yazdı. Afrika'da açlığa karşı çalıştı.

R.J. Longuet bugün 78 yaşında. Ancak, Marksizm-Leninizme, proletarya enternasyonalizmi ilkelerine bağlılığından birşey yitirmemiştir. Hâlâ FKP içinde, oportünist yönetime, oportünist fikirlere karşı zorlu bir savaşım vermektedir.

İŞÇİNİN SESİ

Proletarya Enternasyonalizminin örgütlenişi: Enternasyonaller

R. Yürükoğlu

Bu sayımızda ÇEK-AL sayfasında R. Yürükoğlu Yoldaş'ın yeni kitapçığı "Proletarya Enternasyonalizmi"nin ikinci bölümünü özetle sunuyoruz. Ünlü Komintern savaşçılarından Andrew Rothstein'in önsözünü yazdığı bu kitapçığın öteki bölümlerinin özetini gelecek sayımızda yayınlayacağız.

Dünya işçilerinin sömürüden kurtulma yolundaki devrimci dayanışması, proletarya enternasyonalizmi, tarih içinde günün koşullarına uygun örgütlenmeyi de sürekli beraberinde taşıdı. Dünya işçi sınıfının toplumsal varoluşunun doğal sonucu olan bu örgütlenmeleri kısaca görmek, bugünün geçiciliği yanında toplumsal doğruların kalıcılığını anlatan tarihsel bakışımızı derinleştirecektir. Uluslararası işçi ve komünist hareketinin günümüzdeki konumu ve kaçınılmaz olarak gideceği yönü daha iyi anlamamıza yardımcı olacaktır.

Komünist Birliği (1847-1852)

Komünist Birliği, komünist hareketin ilk uluslararası örgütüdür. Bu nedenle, 1. Enternasyonal adını gerçekte bu örgüt hakketmişken, bu ad daha sonra gelen "Uluslararası İşçi Birliği" için kullanılmıştır.

Komünist Birliği kurulmadan önce işçi hareketi "tüm insanlar kardeştir" belgisini kullanıyordu. Bu belgi, işçi ile burjuvaziyi aynı kaba koyduğundan kapitalist toplumun gerçeğini yansıtmıyordu. Marks ve Engels'in kurduğu Komünist Birliği bunun yerine 1847'de proletarya enternasyonalizmini somutlayan o kutsal belgiyi yükseltti: "Bütün ülkelerin işçileri birleşin!"

Marks'ın yazdığı 'Komünist Birliği Tüzüğü'nde örgütün amacı şöyle belirlenmişti:

> "Birliğin amacı, burjuvaziyi devirmek, proletarya yöntemini getirmek, sınıfların uzlaşmazlığına dayanan eski burjuva toplumunu kaldırmak ve özel mülkiyetsiz ve sınıfsız yeni bir toplum kurmaktır" (Marks Engels, *Toplu Yapıtlar*, İngilizce Basım, C.6, s. 633).

Birliğe üyelik koşulları da amaca uygun olarak saptanmıştı: Devrimci enerji ve propogandada coşku, komünizme bağlılık, anti-komünist hiçbir örgüte üye olmamak, Birliğin kararlarına uymak, Birliği ilgilendiren tüm konularda gizliliğe uymak.

Komünist Birliği demokratik merkeziyetçilik ilkesi ile çalışıyordu.

Birliğin belirleyici kongresi olan 2. Kongre, 1847 kasımında Londra'da yapıldı. Marks bu kongrede, işçi hareketine yeni bir dizi teori getirdi. Bu yeni görüşler oybirliğiyle kabul edildi ve Marks ve Engels bir bildiri yazmakla görevlendirildiler. Bu görev yerine getirildi. Komünizmin ana belgesi olan *Komünist Partisi Manifestosu* ortaya çıktı.

Manifesto'nun ilk yayınlanışından az sonra, aynı ay içinde Fransa'da 1848 şubat burjuva devrimi patladı. Etkileri tüm Avrupa'ya yayılan bu devrim yenildi. Ardından Avrupa işçi hareketi için geçici bir geri çekilme dönemi başladı.

1850'ye gelindiğinde, 1848 devriminin yenilgisi ve ardından gelen yeni ortamın değerlendirilmesi konusunda Birlik'de farklı görüşler ortaya çıktı. Ayrılıklar birlikteliği engeller olunca 1852 yılında örgüt dağıtıldı.

Komünist Birliği, Avrupa işçi hareketinin o günkü gelişme düzeyini yansıtan, yarını hazırlayan öncü bir örgüt oldu. Geniş bir örgüt değildi. Devrimci işçilerin oluşturduğu küçük grupların birliği idi. Marksizmin, uluslararası işçi hareketinin tartışılmaz ve doğal ideolojisi olduğu dönemler gelmeden, tek ve ortak doktrin temelinde kurulmuş bir örgüt zaten geniş bir örgüt olamazdı. Bunu Marks ve Engels de biliyordu. Ama, Birlik, sonraki örgütlenmelere çekirdek olacak bir topluluk ortaya çıkararak kendisinden bekleneni verdi. Daha önemlisi, ortak doktrine ve merkezi tek liderliğe sahipliğiyle, ardından gelecek uluslararası örgütlenmelere sağlam bir örnek oluşturdu.

I. Enternasyonal (Uluslararası İşçi Birliği) (1864-1877)

Dünya işçi sınıfı hareketinde 1.Enternasyonal adını alan Uluslararası İşçi Birliği, Batı Avrupa'da 19. yüzyılın ikinci yarısında ulaşılan endüstrileşme düzeyini yansıtır. Komünist Birliği'nden daha ileri bir kapitalist aşama temelinde yükselmiştir.

1.Enternasyonal, o dönemde artık iyice büyüyen ve genişleyen uluslararası işçi sınıfını tek bir örgütte birleştirme yolundaki ilk denemedir. Böyle olduğu için ve Marksizm henüz dünya işçi sınıfının *doğal ideolojisi* olarak ortaya çıkmadığından 1. Enternasyonal komünist ilkeler üstüne kurulamazdı. Engels bu gerçeği ve 1. Enternasyonal'in amacını şu sözlerle açıklıyor:

> "... (Uluslararası İşçi Birliği'nin —R.Y.) amacı Avrupa ve Amerika'nın bütün militan işçi sınıfını tek bir dev ordu halinde birleştirmekti. Bu nedenle Manifesto'da konulan ilkelerden yola çıkamazdı. İngiliz işçi sendikalarına, Fransız, Belçikalı, İtalyan ve İspanyol Proudhonculara, Alman Lassallecılara kapılarını kapamayacak bir programı olması zorunluydu" (Marks Engels, *Seçme Yapıtlar*, C.1, s 199).

1. Enternasyonal, Engels'in açıkladığı bu amaca ulaştı, uluslararası işçi sınıfının birliğini sağladı. Ama tarihsel gelişimin o günkü aşamasında bu birlik doğal olarak farklı akımlardan oluştu. Bu farklılıklar, aynı zamanda, işçi sınıfı hareketinin her ülkede ulaştığı farklı gelişme aşamalarını yansıtıyordu.

İşçi sınıfı hareketinin beşiği Britanya sendikaları 1 Enternasyonal'in en büyük ve güçlü bölüğüydü. Ardından Fransa geliyordu. Fransa'da çoğunluk Proudhonculardı. Bir başka önemli akım da Blankistlerdi. Almanya'da Lassalleciler güçlüydü. İtalya, İspanya ve bir ölçüde İsviçre'de ise etkin olan anarşistlerdi. Tüm bu birbirleriyle çelişik akımlar birlikte Enternasyonal'i oluşturdulardı.

1. Enternasyonal'in merkezi bir örgütlenmesi vardı. Üyeleri, doğrudan bireysel üyelerdi. Her ülkede Enternasyonal'in oradaki örgütüne gidip üye oluyorlardı. Böylece 1. Enternasyonal bir anlamda ilk "dünya partisi" idi. Her ülkedeki ulusal bölümlerin birer merkez komitesi ve tümünün üzerinde bir genel konsey vardı. Kongresi her yıl toplanırdı.

1. Enternasyonal Komünist Birliği'nden çok daha büyük bir örgütlenme yarattı. Örneğin, 1869'da yalnız Britanya'da 230 şubesi ve 95 bin üyesi vardı.

1. Enternasyonal'in başarısının ana unsuru, tüm örgütü yöneten genel konseyin sürekli siyasal ve taktik enternasyonal liderliğidir. Bu gerçek, dünya işçi sınıfının nasıl örgütlenmesi gerektiği konusunda kalıcı bir ders taşır.

1. Enternasyonal, içinde barındırdığı farklı akımlar nedenlyle kendisi bir savaş alanı olmuştur. Bu alanda, işçi hareketi içindeki farklı akımlar birbirleriyle savaştılar. Marksizm, dünya işçi sınıfının *tek ve tartışılmaz ideolojisi* olarak bu savaşlar içinde kendini kabul ettirdi. Bu savaşlar içinde işçi sınıfı, sınıfın çeşitli kesimlerinin değil, tümünün, anlık ve geçici çıkarlarının değil aynı zamanda sonul çıkarlarının yansıdığı bilimsel bir ideolojiye kavuştu. Ve daha sonra gelen enternasyonaller Marksizm'i açıkça kabul edilmiş bir taban olarak aldılar.

1871 yılında Fransız proletaryası ayaklandı ve şanlı Paris Komünü'nü kurdu. Paris Komünü, 1. Enternasyonal'in ulaştığı en yüksek aşamaya işaret eder. Komün'ün yenilgisi ile Enternasyonal'in de çözülme süreci başladı. Anarşistler, Bakuninciler Marksizm'e dört bir koldan saldırıya geçtiler. Marks'ı otoriterlikle, diktatörlükle suçladılar. Aynen daha sonra düşmanlarının Lenin'i suçladıkları gibi. Eylül 1872'de Haig'de toplanan kongrede Marks ve Engels'in birlikte sundukları bir öneriyle Enternasyonal'in yönetimi New York'a, Amerika'ya aktarıldı. 1872'den 1877'ye kadar geçen 1. Enternasyonal'in tarihi gerçekte Amerika Birleşik Devletleri işçi hareketine aittir. Bu nedenle, 1. Enternasyonal 1872'de fiilen kapanmış sayılır. Ondan sonra 1877'de resmen de kapatıldı.

1.Enternasyonal'in kapanış nedeni de komünist hareketine değerli bir ders armağan etmiştir. O dönemde Marksizm dünya işçi sınıfının tek ve tartışılmaz ideolojisi olarak kendini henüz kabul ettirmemiş olduğundan, 1.Enternasyonal çeşitli akımların bir arada birliği olmuştu. Bu yapı, Paris Komünü'nün beraberinde getirdiği devrimci olaylara, sınavlara, bunların "şok"larına karşı duramamıştır. güç dönemlerde çözülmemek için örgütlerimizde Marksizm'in arılığını göz bebeğimiz gibi korumamız gerektiğini bize öğretmiştir.

1. Enternasyonal'in tarihsel önemine gelince, 1. Enternasyonal işçi sınıfının programatik amaçlarını, siyasal iktidar, ekonomik ve sıyasal savaşım, taktikler, sendikaların rolü, demokratik merkeziyetçilik konularını açıklığa kavuşturmuştur. En önemlisi, işçi sınıfının siyasal örgütlenmesinin önemini ve partinin rolünü aydınlığa kavuşturmuştur. Böylece, dünya işçi hareketinin gelişimine ölçülemez bir katkı sağlamıştır. Bu çabalar sonucunda tüm Avrupa'da 1. Enternasyonal'in hemen

ardından Marksist teoriyle yönlenen, sosyalizm amacını savunan partiler doğdu ve gelişti. 1. Enternasyonal' den modern işçi sınıfı hareketi ve komünizm doğdu.

Marks ve Engels, dünya işçi sınıfının, sömürüden kurtuluş için savaşımında her zaman uluslararası bir örgütlenmeye gerek duyduğuna olan inançlarını hep korudular. 1. Enternasyonal'in çöküşü bu inancı güçten düşürmedi, yalnızca gelecek örgütlenmelerin nasıl olması gerektiğini öğretti. Engels, Sorge'e yazdığı 12 Eylül 1874 tarihli mektubunda şöyle dedi: "Bundan sonra gelecek Enternasyonal'in, Marks'ın yazılarının birkaç yıl içinde etkisini göstermesinden sonra, doğrudan komünist olacağına ve kesinlikle bizim ilkele rimizi yükselteceğine inanıyorum" (Marks-Engels, *Seçme Yazışmalar*, İngilizce basım s. 289).

1. Enternasyonal'in ardından kurulan 2. Enternasyonal, "Engels'in vasiyeti" diyebileceğimiz bu öngörüyü ancak yarım buçuk doğruladı. Asıl, 60. yılını kutladığımız Komünist Enternasyonal (3. Enternasyonal) tam onun dediği gibi oldu.

2. Enternasyonal (1889-1914)

1. Enternasyonal'in sonu ile 2. Enternasyonal'in kuruluşu arasında geçen 13 yıl içinde Avrupa ve Amerika'da yaygın biçimde sosyal-demokrat ve sosyalist partiler kuruldu. Marksizmi geneliyle benimseyen, programlarına koyan bu partiler, 1. Enternasyonal'in yarattığı üye parti ya da gruplardan büyüdü.

Bu partiler arasında en eskisi olan Alman Sosyal Demokrat Partisi, daha 1869'da kurulmuş ve 1. Enternasyonal'e üye olmuştu. Ardından, 1870' lerde, Danimarka, Avusturya, Fransa, İspanya, Macaristan, Hollanda, İsviçre, ve Birleşik Amerika'da, 1880'lerde ise Rusya, Britanya, Belçika, Norveç ve İsveç'te sosyal-demokrat partiler kuruldu. Dünya haritasını gözümüzün önüne getirirsek, sosyal-demokrat partilerin Avrupa ve Kuzey Amerika'da kurulmuş olduğunu görüyoruz. Bunun anlamına ileride değineceğiz.

Böylece, 1880'lerin sonu geldiğinde yeni bir işçi sınıfı enternasyonalinin kurulması için koşullar olgunlaştı. Partilerin savaşımı birleştirmek, anlamlı bir bütüne ulaştırmak gerekti. Ve de artık Marksizm, dünya işçi sınıfının tek ve doğal, bilimsel ideolojisi olmuştu. Bu nedenle, yeni enternasyonalin hem daha geniş bir taban üzerinde ve hem de Marksizm'in genel kabulü ile kurulması gerekiyordu.

2. Enternasyonal'in kuruluş kongresi 1889'da Paris'de yapıldı. Örgütlenme komisyonunda Bebel, Liebnecht, Lafargue, Tom Mann gibi ünlü devrimciler yer aldı. Kongreye 20 ülkeden 467 delege katıldı. Bu, uluslararası işçi hareketinin o güne dek gördüğü en geniş tabanı simgeliyordu.

Öte yanda, 2. Enternasyonal daha başta karışık bir yapı gösteriyordu. Karışıklık iki nedenle. Birincisi, içinde hem işçi sınıfının partileri, hem sendikalar yer alıyordu. İkincisi, hem sosyalist hem anarşist akımları taşıyordu. Sosyalist akım da yine kendi içinde devrimci Marksizm ve oportünizm-reformizm olarak ikiye ayrılmıştı. Bu karışık yapı, anarşizmin 2. Enternasyonal'in ilk yıllarında oynayabildiği yıkıcı role olanak verdi.

2. Enternasyonal dönemi ve özellikle ilk başları, Avrupa işçi hareketinde geneliyle barışçıl gelişme dönemidir. Avrupa'da kapitalizmin barışçıl gelişme dönemidir. Barışçıl gelişme dönemi de aynen devrimci durum gibi kendine uygun taktikler ister. Böylesi dönemlerde halkı sokaklara dökemezsin. Yapabileceğin tek şey, gelecek devrimci dönemin hazırlıklarıdır. Ağır, yavaş, sabırlı bir çalışma, küçük ve geçici çıkarlar için savaşıma, reformlar isteğine daha bir ağırlık verme Kuşkusuz bunları yine devrim savaşıyla bağlama.

V.I. Lenin RSDİP 4. Kongresi'nde (Stokholm 1906)

İşte, 2. Enternasyonal'de yer almış anarşistler bu durumu değerlendiremediler. "Delıye hergün bayram" gittiler. Lenin, o dönemin ortamını ve anarşistlerin yanlışını şöyle anlatır:

> "*O günlerde*, Paris Komünü'nün yenilgisinden sonra tarih, yavaş, örgütsel ve eğitimsel çalışmayı günün görevi yaptı. Başkaca birşey olanaksızdı. ... Anarşistler, dünya ortamını anlayamadıkları için zamanı yanlış değerlendirdiler. Britanya işçisi emperyalist kârlar ile yozlaştırılmış, Paris'de Komün yenilmiş, Almanya'da burjuva ulusal hareketi 1871 de utku kazanmıştı, yarı feodal Rusya uzun uykusunu sürdürüyordu" (Lenin, *Toplu Yapıtlar* İngilizce basım, c.24, s.86).

Dolayısıyla 2. Enternasyonal'de ilk savaş anarşizme karşı verildi. Bu savaşı kazanmak zor olmadı, çünkü sosyalist akımın iki kanadı (devrimci Marksistler ve oportunistler) anarşizme karşı aynı safta durdular. 1896 Londra Kongresi'nde anarşistler 2. Enternasyonal'den atıldı.

Anarşizmle hesabın görülmesinden sonra 2. Enternasyonal'i asıl uğraştıran oportünizmle, revizyonizmle savaş oldu. Devrimci Marksizm'in oportünizme karşı teorik, politik ve taktik olarak verdiği savaşım, 2. Enternasyonal'ın ana savaşıdır. Asıl zor olan bu ikinci savaştır. Sözün kısası 2. Enternasyonal dendiğinde akla oportünizm ve onunla savaş gelir.

2. Enternasyonal partilerinin, yani sosyal demokrat partilerin Marksizm'i kendilerine genel bir taban olarak benimsediğini belirtmiştik. Ama bu partiler Marksizm'i gerçek anlamda benimsemedi, pratikte uygulamadı, devrimci özünü boşalttı ve giderek tam karşına geçti. Marks ve Engels' in ölümlerinden sonra sosyal demokrat liderler onların yapıtlarını yayınlatmadılar. Yayınlattıklarının ise en can alıcı yerlerini sansür ettiler, kasıtlı çarpıtmalarla doldurdular. Dolayısıyla yeni kuşakların Marksizm'i doğru kavramalarına en önemli engel oldular. Anarşistlerin Enternasyonal'den atılmalarıyla da bunlarla devrimci Marksizm arasındaki savaş ön plana çıktı.

Burada bir parantez açalım. Barışçıl döneme ayak uyduramayan anarşizme karşı savaşırken Engels, Marks'ın "Fransa'da Sınıf Savaşları" adlı yapıtında yazdığı girişte şöyle diyordu:

> "Okur şimdi anlıyor mu, neden iktidar çevreleri ille de bizi tüfeklerin patladığı, kılıçların şakladığı yere götürmek istiyor? Neden, bugün peşinen yenilmekten emin bulunduğumuz sokağa paldır küldür inmiyoruz diye bizi korkaklıkla karalıyorlar. Neden ısrarla, nihayet birgün kurbanlık koyun gibi ortaya atılmamız için yalvarıp duruyorlar?" (*Marks ve Engels Seçme Yapıtlar*, c.1, s.199).

Bu giriş, daha basılmak üzere matbaaya gönderildiği ilk andan başlayarak oportünistlerin çarpıtmasına uğradı. Yukarıdaki alıntıyı dengesiz, tek başına ortada bırakmak için Kautsky ve Bernstein 'Giriş'ten bazı parçaları çıkartarak yayınladılar. Bu ilk çarpıtmaya Engels şöyle karşı çıktı:

> "Bugün, *Vorwaerts*'de benim Giriş'ten yapılan bir alıntının hiç haberim olmadan yayınlandığını ve beni, her ne pahasına olursa olsun, yumuşak başlı bir legalite hayranı gibi gösterecek biçimde bozularak basıldığını hayretler içinde görüyorum. Bu bakımdan bu utanılacak izlenimin silinmesi için Giriş'in kesilmeden olduğu gibi Neue Zeit'ta çıkmasını isterim" (Engels'ten K.Kautsky'e, *Seçme Yazışmalar*, s.487).

Alman Sosyal Demokrat İşçi Partisi içindeki oportünistler Engels'in bu isteğini yerine getirmediler. Ve Giriş'in tam metni ancak Sovyetler Birliği kurulduktan sonra yayınlanabildi. Engels bu alıntının yapıldığı Giriş'te Alman proletaryasının, Stalin' in deyimiyle "az-çok sakin gelişme dönemi"nde yürüttüğü parlamenter savaşımın önemini vurguluyordu. Ama oportünistler, bu taktiği ilke "katına" çıkardılar. Ve yükselme eğilimi gösteren yığın hareketine engel olmak için büyük devrimcinin, Engels' in adını kullanmaya çalıştılar.

Engels, barışçı devrim yanlısı, yumuşak başlı bir legalist değildi. Adını bu yola alet etmek isteyenlere karşı savaştı. Bu konuya ilişkin olarak bir mektubunda şöyle yazdı:

> "... ben bu *türden bir taktiği, yalnızca bugünkü Almanya için ve ciddi kısıtlamalarla birlikte öğütlüyorum.* Fransa'da Belçika' da, İtalya'da ve Avusturya'da, bu *taktik* bütünü içinde ele alındığında *izlenemez*, hatta *Almanya' da bile daha yarın uygulanamaz bir taktik* olduğu ortaya çıkabilir" (Engels, *Seçme Yazışmalar*, s.487) (abç).

Engels tarihe yumuşak başlı bir legalite hayranı olarak geçmedi, geçemezdi. Ama Engels'in dediklerini çarpıtanlar, devrimci özünü boşaltanlar öyle geçtiler. Bu olaydan neredeyse yüz yıl sonra, devrimci durum yaşayan Türkiye'de, Engels'in aynı sözü aynı amaçla ve de ne yazık ki *Savaş Yolu*'nda çarpıtılıyor (Bak: *Savaş Yolu*, no:4, "Dönemin koşullarını doğru değerlendirelim" adlı yazı). Bütün geçmiş devrimleri "provokasyon gibi gösteren bu çizgi, Engels'in sözlerini çarpıtarak devrimci savaşımı "provokasyon' tehditiyle engellemeye kalkışıyor. Bu uzun parantezi bu hortlak çizgi için yaptık.

2. Enternasyonal'de devrimci Marksizm'in oportünizme karşı verdiği savaşın dünya işçi hareketine, komünist partilerine *klasik ders* olan bir yönü vardır. Sosyal demokrat partilerde oportünizme karşı savaş yükseltildiğinde iki, tutum ortaya çıktı. Birinci tutuma örnek Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin 1899'da Hanover ve 1903 Dresden Kongreleridir. Bu kongrelerde kağıt üstünde, "lâfta' oportünizm mahkum edildi. Ama "*parti birliği*" adına oportünist fikirlere karşı açık savaş engellendi. Partinin örgütsel birliğiyle devrimci Marksizm'in ideolojik disiplini ayrıldı. Oportünistlerle, Lenin'in deyimiyle "iyi bir kavga yerine kötü bir barış" yolu tutuldu. İdeolojik savaş yerine kötü barış ve iç diplomasi uygulanınca, parti birliği partideki görüşlerin bir ortalamasından öteye geçemedi. "Birlik" deliğinde gizlenen oportünist yöneticiler açığa çıkamadı. Bu olgu sonradan kendini acı deneylerle gösterdi.

İkinci tutumu aynı 1903 yılından başlayarak Bolşevikler aldılar. Lenin, Bolşevikler örgütsel birlik ile ilkesel birliği ayırmayan, ideolojik disiplini başa koyan yolu, "kötü bir barıştansa iyi bir kavga" yolunu izlediler. Parti birliğini kurmak uzun yılların savaşını gerektirdi ama bu yol sonunda güçlü bir birliğe ve devrime götürdü. Gösterdi ki oportünist görüşleri savunmakta ısrar edenlerle birlik içinde, ideolojik arılık olmadan devrimin utkusu olanaksızdır.

Ne var ki, 2. Enternasyonal partileri, Rus Bolşeviklerini değil, Alman ortacılarını (sentrist) izledi. Böylece, 1904 1914 arasında oportünist akımlar başları ezilmeden bu partilerdeki varlıklarını sürdürebildiler. Oportünist yöneticilere dokunulmadı.

Bu gelişmelerle 2. Enternasyonal' de üç akım oluştu. Birincisi, burjuvazinin işçi hareketi içindeki beşinci kolu oportünizm. İkincisi pratikte oportünizmle barış içinde yanyana yaşayan, Kautsky'nin başını çektiği ortacılık (yani Lenin'ın deyimiyle en tehlikeli oportünizm çeşidi). Üçüncüsü, Bolşeviklerin ve bir ölçüde Rosa Lüksemburg ve Alman sol sosyal demokratlarının temsil ettiği devrimci Marksizm ("Marksist sol ').

2. Enternasyonal'de üç akım oluştu ama bunlardan bir tanesi Enternasyonal'i belirledi, damgasını vurdu. O da ortacılıktır. Kautskycilıktir. 2.Enternasyonal'in "resmi ideolojisi" ortacılıktır. Bir daha altını çiziyoruz, ortacılık. "Parti birliği adına likidatör görüşlere karşı açık savaşı engelleyen, kaşerlenmiş oportünistleri, likidatörleri partiden attırmayan, partilerin arılığını bozan onlardır.

Devam edelim. Marksist sol (Leninciler) ile oportünizmin çeşidi arasındaki giderek hızlanan savaşım içinde 1914'e gelindi. Enternasyonal'in kongresi ağustos 1914'de Viyana'da toplanacaktı. Ancak ağustos 1914 kongre yerine 1. Dünya Savaşı'nı getirdi. Avrupa sosyal demokrasisi de kongreye gidelim derken emperyalist savaşa gitti. Ve oportünist 2.Enternasyonal çöktü.

Bu 1914 olayı üstünde duralım. Yine günümüze yardımcı dersler taşıyor.

2. Enternasyonal 1914'de birdenbire çökü verdi. Ama oportünizm illetini barındırarak kurulan 2. Enternasyonal, daha ilk günden kendi çöküşünü büyütüyordu. Ve de sosyal de-

mokrat partiler aslında hem ideolojik, hem moral yönden 1914'den çok önce çökmüştü. Ortalama işçi sokaktaki insan bunu kolayca göremiyordu. Saygıdeğer Kautsky, Engels'in "arkadaşı", bilge kişi, partisinin üye sayısı 1 milyon!... Ardından 1914 ve savaş! Savaş, oportünizmin çöküşünü en miyop gözlerin bile görebileceği bir duruma getirdi. Çok uzun zamandır var olan irinli yarayı patlattı. Savaş,birdenbire gelen bu değişiklik, bu bunalım, sorunu ortaya seriverdi.

Şimdi, 2. Enternasyonal oportünizmin çöküşüne ilişkin olarak iki soru soralım ve yanıtlamaya çalışalım. Birincisi, yukarda da değindiğimiz gibi, savaş 2. Enternasyonal'in çöküşünün kaynağı değil, gözler önüne seren olay olmuştur. Öyleyse, bu çöküşün kaynağı nedir?

İkincisi, çöküş neden 1914 savaşıyla ortaya çıktı?

Birinci soruyu yanıtlarsak, 2. Enternasyonal'in çöküşünün kaynağı emperyalizmdir. Bu ülkelerde işçi aristokrasisi (işçi sınıfının üst kesimi) ve işçi bürokrasisi (işçi örgütlerinin yönetici kesimi) emperyalist süper kârların kırıntılarından yararlandılar. Bu temel üstünde egemen sınıflarla bu kesimler arasında *ortak çıkarlar* doğdu. Bu da sınıf uzlaşmacılığını getirdi.

Aynı olay ilk kez Marks ve Engels zamanında, 19. yüzyılın ikinci yarısında Britanya'da yaşanmıştı. Britanya'nın dünya endüstri ve ticaretine egemen olması ve geniş sömürgeler elde etmesi sonucunda, işçi hareketi içinde militan Çartizm ve devrimci sendikacılık ezilmişti. Yerini burjuva liberal partinin hınk deyicisi işçi aristokrasisinin "ağırbaşlı" sendikacılığı almıştı.

20. yüzyılın başlarında öteki Avrupa ülkelerinin de emperyalistleşmesiyle aynı süreç daha da genişleyerek bir kez daha işledi. İşçi aristokrasisi ve bürokrasisi emperyalist kârlardan aldığı pay daha da büyüdü. Bu yoldan işçi aristokrasisi ve bürokrasisi kapitalist *devletle* bütünleşti.

Öte yandan niteliksiz işçiler örgütlenmeye başladılar. Ulusal kurtuluş hareketleri yükseldi. Derinleşen ekonomik bunalımın sonucunda işçi sınıfının militanlığı arttı. Bu gelişmelerle birlikte, oportünist siyasete tepkiler yoğunlaştı, savaşıma dönüştü. Bu savaşın başını devrimci Marksizm çekiyordu. 2. Enternasyonal'i çökerten 1914 yılı geldiğinde durum böyleydi. 2. Enternasyonal'in çöküşü, Lenin'in dediği gibi, uluslararası işçi hareketinde bölünmenin başlangıcı değil, patlayan bir apseydi.

Çöküş neden 1914 savaşıyla ortaya çıktı sorusuna gelince, 1914'e dek Bolşeviklerden Fabiancılara dek çeşit çeşit akımlar aynı örgütün üyesi kalabildiler, çünkü ayrılıklar ne denli ciddi olursa olsun yine de teori, tartışma, fikirler, taktikler alanındaydı. Sorun henüz tarih sahnesine *devrimkarşı devrim* olarak gelmemişti. 1914' le birlikte bu oldu. Taraflardan biri (oportünistler) barikatın öteki yanına geçti ve burjuvaziyle birlikte işçi sınıfına karşı savaşa tutuştu. 4 ağustos 1914'de Alman sosyal-demokratları parlamentoda savaş kredileri lehinde oy kullandılar. Britanya, Fransa, Belçika ve öteki ülkelerin sosyal-demokrat liderleri de aynı yolu tuttular. Böylece burjuvazinin "vatanı savunun" ve "iç barış" belgilerini benimsediler, sosyal-şovenist ve *sosyal-emperyalist* oldular. Hatta gerici, emperyalist savaş hükümetlerine katıldılar. Alman oportünisti Alman işçisine Fransız işçisini, Fransız oportünist Fransız işçisine Alman işçisini öldür dedi. Henderson, İrlanda işçi ve kurtuluş hareketinin lideri Connolly'yi kurşuna dizdirirken, Almanya'da Noske ve Scheidemann Karl Liebnecht ve Rosa Lüksemburg'u öldürtürken "birlik"ten söz edilemezdi artık. İşte 1914'ün oynadığı rol.

Bu söylediklerimizden, bizim için de son derece önemli bir genellemeye ulaşıyoruz. Oportünizm bir gecede ortaya çıkmıyor. Zaman içinde yavaş yavaş, bir tahta kurdu sapasağlam tahtayı nasıl peynir gibi ederse kanser vücudu nasıl gizliden gizliye eritirse öyle ilerliyor. Cerahatin patlaması gibi birdenbire herkese görünür olması ise toplumda *anı dönüşüm, değişim dönemlerinde* oluyor.

2. Enternasyonal'in böylece önce ideolojik, sonra örgütsel çöküşü,oportünizmin işçi ve komünist hareketi için taşıdığı tehlikeyi gösteren tarihsel bir ders oldu. Lenin bu durumu, "2. Enternasyonal'in çöküşü, ... oportünizmin çöküşüdür" (Lenin, c.21, s.31) diyerek özetledi.

2. Enternasyonal'in başarıları ve zayıflıkları

2. Enternasyonal'in en büyük başarısı, dünyada Marksist teori temelinde örgütlenmiş yığınsal bir sosyalist hareket geliştirmesidir. 2. Enternasyonal partilerinin toplam 4 milyon üyesi oldu. Bunlardan en büyükleri İngiliz İşçi Partisi (1,5 milyon üye) ve Alman Sosyal Demokrat Partisi (1 milyonun üzerinde üye) idi.

2. Enternasyonal dönemi, Komün'ün çöküşünden 1914'e kadar uzanan, önde gelen Avrupa ülkelerindeki işçi sınıfı hareketinin geneliyle barışçıl, legal gelişme dönemidir. Kapitalizmin barışçıl gelişimini içeren bu dönemde doğal olarak kısmi kazanımlar, reformlar için savaşım yoluyla işçi sınıfının bilincini ve örgütlenmesini ileriki dönemlere hazırlama görevi öne çıkıyordu. Marks ve Engels bu yolu göstermişlerdi.

Ama Marks ve Engels'in gösterdiği yol çarpıtıldı, reformlar, küçük kazanımlar için savaşım, işçi sınıfını hazırlamada bir araç olarak değil, giderek kendi başına bir amaç olarak görülmeye başlandı. 2. Enternasyonal' in 1914'de çöküşüne yol açan başlıca zayıflıkları işte buradan kaynaklandı.

2. Enternasyonal'in birinci zayıflığı, *teorik zayıflıktır*. Marksizm kongre ve konferanslarda, ziyafetlerde hep benimsendi ama hiçbir zaman özünde benimsenmedi. Gereği gibi incelenmedi, çalışılmadı. Oysa sosyalizm bilimse, öteki bilimler gibi çalışmak isterdi. Bu durum giderek, *teorik sorunlardan kaçınmaya* yol açtı. Hareketin önüne çıkan temel sorunlarla uğraşmak, açık seçik yanıtlar getirmek yerine, ne anlama geldiği belirsiz formüller *yuvarlak cümleler* egemen oldu. Açık konuşmak diye birşey ortadan kalktı. İlginçtir! *Ortacılığın* özelliğidir bu. Sorunlardan, açık tartışmadan kaçınmak, el altından iş görmek ortacılığın özelliğidir. Ve, 2. Enternasyonal'de Kautsky'nin başını çektiği "Marksist ortacılar" en büyük ağırlığa sahip olduğundan bu eğilimler de Enternasyonal'e damgasını vurdu.

İkincisi, *örgütlenme zayıflığıdır*. 2. Enternasyonal örgütlenme alanında da Marks ve Engels'in kurduğu 1. Enternasyonal'in sınanmış ilkelerinden tümüyle ayrıldı.

Hatırlarsak, 1. Enternasyonal gerçek ve merkezi bir yönetim ilkesine göre işlemişti. 1. Enternasyonal'in genel konseyi işçi sınıfının uluslararası merkezi liderliği idi. Ve de yalnızca genel uluslararası sorunlarda değil, tek tek ülkeler üstünde de liderlikti. Oysa 2. Enternasyonal'in ilk 11 yılında hiçbir merkezi yönetimi, bir bürosu bile yoktu. Daha sonra 1900 yılında Brüksel de bir büro kuruldu. "Sosyalist Büro" dendi buna. Bu da aynen "postane" gibi çalıştı. Örgütlerden gelen yazıları çoğalttı, ötekilere gönderdi, kongre kararlarını yayınladı. Liderlik yapmadı. Ha, birşey daha yaptı. Partilerin bölünmüş olduğu ülkelerde "sosyalist birlik" diyerek araya girdi, devrimci Marksizm'i eritmeye çalıştı. Örneğin, Rusya'da Bolşevikleri Menşeviklerle koşulsuz birleşmeye zorlamaya kalkıştı. Tabii Bolşevikler bu "baskı"yı ciddiye almadılar.

Kısacası 2. Enternasyonal'in örgütlenmesinde proletarya enternasyonalizmi, uluslararası işçi sınıfı disiplini somutlanmadı.

Böylece 2. Enternasyonal'i değerlendirirken, hem olumlu yönlerini, hem çok ciddi olumsuz yönlerini görmemiz gerekiyor.

2. Enternasyonal de kendinden öncekiler ve sonra gelecekler gibi, içinde yer aldığı dönemin proleter hareketinin ulaştığı aşamanın bir ürünüdür. 2. Enternasyonal'in dayandığı taban Avrupa ve Kuzey Amerika'nın önde gelen emperyalist ülkelerinin işçi sınıfıydı. Yansıttığı dünya görüşü de, 1889-1914 arasındaki sömürge talanlarının beslediği *Batı Avrupa işçi aristokrasisi ve bürokrasisinin* görüşü oldu.

Söylediğimizin doğruluğu en iyi 2. Enternasyonal'in ulusal ve sömürgeler sorunundaki tutumuna bakarak anlaşılabilir. Stalin bu tutumu şöyle anlatıyor:

> "Önceleri ulusal sorun, öncelikle 'kültürlü' azınlıkları ilgilendiren dar bir gurup sorunla sınırlıydı. İrlandalılar, Macarlar, Polonyalılar, Finliler, Sırplar va başka bazı Avrupalı ulusal azınlıklar, kaderleri 2. Enternasyonal'in kahramanlarını ilgilendiren hakları yenen ulusların listesini oluşturuyordu. En kaba ve korkunç biçimiyle ulusal baskının boyunduruğunda inleyen sayısız milyonları kapsayan Asya ve Afrika halkları bakış alanlarının dışında kalıyordu. Beyazla siyahı, 'kültürlü' ile 'kültürsüzü' bir türlü aynı düzeye koymaya karar veremiyorlardı" (Stalin, *Leninizmin İlkeleri*, New York 1974, s 76).

2. Enternasyonal bu dar bakış açısından hiçbir zaman kurtulamadı ve sonunda çöktü. Onu çökerten oportünizm oldu. 2. Enternasyonal'in sonunu Lenin, "...proletaryanın Enternasyonal'i batmamıştır, batmayacaktır da. Tüm engellere karşın işçi yığınları yeni bir enternasyonal yaratacaktır. Oportünizmin bugünkü utkusu kısa ömürlü olacaktır" (Lenin, c.21, s.33) diyerek noktaladı.

3. Enternasyonal (Komünist Enternasyonal) (1919-1943)

1. Dünya Savaşı'yla birlikte oportünizm ve onun en tehlikeli biçimi olan ortacılıkla devrimci Marksizm kesin olarak ayrıldı. 1917 sonrasında, kapitalizmin genel bunalımının ve *dünya sosyalist devriminin* başladığı yeni döneme uyan yeni bir enternasyonal kurulmalıydı.

3. Enternasyonal (Komintern) 1919 martında Kuruldu. Kuruluşrak amacını Lenin daha 1914 kasımında belirtmişti:

> 'Oportünizmin yuttuğu 2. Enternasyonal ölmüştür. Kahrolsun oportünizm, yaşasın yalnızca 'dönekler'den değil, oportünizmden temizlenmiş 3. Enternasyonal (Lenin, c.21, s.40).

1.Kongre, 4-7 mart 1919'da Moskova'da toplandı. 11 komünist partisi, 5 sosyalist ve sosyal demokrat parti, 10 ulkeden oy hakkı olmayan gözlemciler katıldı. Bu tarih yapan kongrede Türkiyeli komünistler de bir gözlemci ile temsil edildiler. Kongre, artık bir leke durumuna gelen "sosyal demokrat" terimi yerine "komünist" terimini kabul etti. Bolşevikler daha önceden değiştirmişlerdi. Bundan sonra Marksizm'i benimsemiş partiler "komünist" adını aldılar.

Büyük Ekim sosyalist devriminin derin etkisi altında kurulan Komünist Enternasyonal (Komintern) tüm dünyada çoşkuyla karşılandı. Öyle ki eski enternasyonalin üyesi olan birçok parti Komintern'e katılmak için başvurdu. Eski enternasyonalin partilerinin Komintern'e katılmak için sıraya girmesi, bunların gerçekten komünistleşmelerinden çok, işçi tabanındaki coşkuyu, sosyalist devrime olan sevgiyi, komünizme olan isteği yansıtıyordu. Yoksa, 2. Enternasyonal'in eski sosyal demokrat partileriydi çoğu. Bir bölüğünün başında da hâlâ oportünist ya da ortacı yöneticiler duruyordu. Sınıf uzlaşmacılığı görüşlerini atmamış kararsız ve dengesiz öğeler yeni enternasyonali de sulandırabilirdi. Bu durumda ne yapılmalıydı?

2. Kongre, 41 ülkenin parti ve örgütlerinden delegelerin katılmasıyla temmuz 1920'de toplandı ve bu sorunu Leninci yoldan çözdü. Dünya komünist hareketinin önemli belgelerinden biri olan 21 maddelik *"Komünist Enternasyonal'e Giriş Koşulları"* kaleme alındı. (Bak: Anahtar) Komünist Partisi olmak isteyen tüm partiler için zorunlu, kesin koşullar öne sürüldü: Reformizmden, sosyal pasifizm ve ortacılıktan kopmanın sadece lâfta değil, pratikte (ve bu akımların temsilcilerinin lider konumlarından çıkarılmasıyla) gerçekleştirilmesi öngörüldü. (Komünist Enternasyonal'e giriş koşulları demek gerçekten komünist partisi olma koşulları demektir. Geçici, ortama göre değişen şeyler değil, evrensel ilkelerdir. Bu belgeyi hepimiz okumalı ve çevremizi anlamaya çalışırken akılda tutmalıyız.)

2. Kongre, 1. Enternasyonal'in işleyiş biçimini benimseyen bir de tüzük kabul etti. Böylece, 2. Enternasyonal'in sonu yıkımla sonuçlanan federalizmi terkedildi ve 1. Enternasyonal'in güçlü, merkezi örgütlenmesine dönüldü. Tüzükte, "Komünist Enternasyonal tüm dünyanın tek bir komünist partisi olmalıdır" deniyordu.

Kongre'de Lenin'in yazdığı ulusal sorun ve sömürgeler sorunu üzerine tezler, uluslararası devrim sürecinde Sovyet Cumhuriyeti'yle kapitalist ülkeler işçi hareketini ve ulusal kurtuluş hareketleri arasındaki "yakın bağlaşıklık" olarak kavramlaştırdı.

2. Kongre, Komintern'in en yaratıcı, en etkin, en sürükleyici kongresi oldu. Komünizmin tüm sorunlarında ilkesel ve pratik temel tezler ortaya kondu. Parlamentoda sendikalarda ve fabrikalarda çalışma konusunda, tarım sorununda, ulusal sorunda, sö-

mürgeler sorununda ve komünist partisinin rolü sorununda.

1921 temmuzunda Kızıl İşçi Sendikaları Enternasyonal'i kuruldu. Kızıl Sendikalar Enternasyonal'i, 1919' da Amsterdam'da oportünistler tarafından kurulan Uluslararası Sendikalar Federasyonu'nun reformizmine karşı işçilerin gerçek çıkarları için savaştı.

3. Kongre, kapitalist ülkelerde devrim dalgasının söndüğü, kapitalizmin yeniden saldırıya geçtiği bir ortamda, temmuz 1921'de toplandı. Yeni ortama uygun yeni görevler koydu.

Avrupa'da devrimin yenildiği, işçi hareketinin geri çekildiği bu dönemde yığınlarla bağları güçlü tutabilmek ciddi bir sorundu. İşçiler grevlerde, barikatlarda olsa durum daha başka türlü olur. Fakat belirli bir sessizliğin oturduğu dönemlerde yığınlara inebilmek hem de ilkeleri sulandırmadan inebilmek gerçekten zordur. İşte bu nedenle 3. Kongre'nin ana belgisi, "yığınlara inmek" oldu. Bu arada bazı "sol" sekter ve serüvenci akımlarla da savaşmak gerekti. Örneğin Almanya' da "saldırı" teorisi, İtalya'da anti-parlamentoculuk, Fransa ve Britanya'da anarko-sendikalizm.

3. Kongre'nin dünya komünist hareketine yaptığı en önemli katkı, ilk kez "*birleşik cephe*" ya da *yakın amaçlar için ortak eylem* fikrini ortaya atmış olmasıdır.

4. *Kongre*, 1922 kasımında toplandı. 62 ülkeden delegasyonlar katıldı.

Bu kongre Lenin'in katıldığı son uluslararası forum oldu. Lenin, kongreye sunduğu raporda, dünya devriminin başarısının komünist partilerinin örgütlenme düzeyine bağlı olduğunu vurguladı. Her zamanki derin alaycılığıyla, Rus halkının çok geri olduğunu, daha yeni okuma yazma öğrendiğini, Batılı yoldaşların ise "çok daha yüksek şeylere" gereksinim duyduklarını, ama İtalya'da faşistlerin başarılarının Batılı yoldaşlara devrimci örgütlenme konusunda henüz en basit şeyleri öğrenmeleri gerektiğini gösterdiğini söyledi. Bu sözlerin derin tarihsel anlamı daha sonra ortaya çıktı. Lenin'in ölmeden önce uluslararası işçi sınıfına yaptığı bu son uyarı, Batı'daki hareket için faşizmin nasıl bir denek taşı olduğunu önceden görebilen bu sözleri, gelen dönemin niteliğini tümüyle aydınlattı.

1923 yılına gelindiğinde Batı ve Orta Avrupa'da kapitalist egemenlik yeniden iyice yerleşmişti. Sovyetler Birliği dışında devrimler yenilmişti.

5.Kongre 1924'de toplandı. Kapitalizmin içine girdiği göreceli, dengeli gelişmeyi, bunun bazı ülkelerde sosyal demokrat ya da radikal burjuva hükümetler eliyle, bazı ülkelerde ise faşizm ve zorbalık yöntemleriyle uygulanışını inceledi.

1928'de toplanan *6.Kongre*'de, bir önceki kongrenin saptadığı, kapitalizmin göreceli dengeli gelişme döneminin sonunun geldiği belirlendi. Ekonomik çelişkilerin ve krizlerin hızla yükseleceğini, bunun sonucunda büyük siyasal çatışmaların ve yeni bir dünya savaşının gelmekte olduğu söylendi. Ardından gelen yıllar, bu çözümlemenin doğruluğunu kanıtladı.

Almanya'da Hitler'in iktidara el koymasından ve Nazi diktatörlüğünün tüm yönleriyle biçimlenmesinden sonra, 1933 yılında toplanan Komintern yürütme kurulu 13. Plenumu, çoğumuzun 7. Kongre'de Dimitrov'un sunduğu rapordan öğrendiğimiz, faşizmin tanımını yaptı: "Faşizm, finans kapitalin en gerici, en şoven ve en emperyalist unsurların açık terörist diktatörlüğüdür" dedi.

7. Kongre, 1935 yılında toplandı. Faşizmin işçi sınıfına ve halklara karşı yürüttüğü kuduz saldırıyı ezmede önemli rol oynadı. Faşizme karşı işçi sınıfını ve halkları birleştirebilmenin yolunu gösterdi.

1935 yılında toplanan 7. Kongre, Komünist Enternasyonal'in son kongresi oldu.

Komünist Enternasyonal'in Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra yer alan devrimci kabarış dönemindeki genel kurmaylık rolünü yerine getirmesinden sonra dünya devrimci dalgası geriledi. Ve ulusal durumlarda ve partilerde çok değişik gelişmeler yer aldı. Bu nedenle haziran 1943'de Komünist Enternasyonal kapatıldı. Dünya komünist ve işçi hareketine ölçülmez katkılar sağlayan Komintern, "uluslararası işçi partisi" kapandı. Amerikan Komünist Partisi eski ulusal başkanı William Foster, bu olayı şu sözlerle anlatıyor:

> "Dünyanın her tarafında komünistler Komintern'in dağıtılmasının gerekliliğini anladılar; bu yüzden karşı çıkan olmadı. Çok değerli uluslararası örgütlenme hakkının askıya alınmasını büyük savaşı kazanmak için, savaş sonrası dünyasında barışı korumak için yapılması gereken bir özveri olarak gördüler. Yine de çok sevdikleri uluslararası örgütlerinin, en iyi umut ve ülkülerinin taşıyıcısının dağıtılması büyük üzüntü yarattı" (William Z. Foster, *Üç Enternasyonalin Tarihi*, New York 1955, s.437).

Josef Vissarionoviç Stalin

Komintern'in kapatılmasından 10 yıl sonra 1953 martında Lenin'in yoldaşı SBKP Genel Sekreteri Stalin öldü. Soğuk savaşın en zorlu döneminde, çok güç uluslararası koşullar altında gelen bu ölüm dünya komünist hareketini derinden sarstı. Stalin yaşarken "keskin Stalinci" olan sağlıksız unsurlar harekete geçti. O gün bu gündür Stalin üstüne tartışma dinmek bilmiyor.

Bugün bazı komünist partileri proletarya enternasyonalizmini, proletarya diktatörlüğünü, hatta Leninizm sözünü reddediyorlar. Programlarından çıkarıyorlar. Devrimi "barışçı" yola, onu da alacakları oy sayısına bağlıyorlar. İşte "Yuro-komünizm", işe "Stalin eleştirisi" ile başladı, uzun yıllar "Stalinizm"le "savaştı". Yurokomünistlerin Stalin üstüne ciltlerle küfürna ıe yayınlaması rastlantı değildi. Amaçları "tarihçilik" değildi. O yayınlar onların bugünkü siyasal çizgilerinin tabanını hazırlıyordu. Ve de görüldü ki Stalin'de durmadılar. Oradan Lenin'e, Sovyet devrimine, Sovyet demokrasisine uzandılar.

Dünya komünist hareketinde 26 yıldır bir tartışma yürüyor. Komünist açık konuşmalı. Bizim tutumumuz nedir?

J.V.Stalin kimdir? İşçi-köylü karışımı bir ailenin çocuğu olan, Rusya devrimci işçi hareketine ilk yazılı ürünlerini 1901 yılında veren, Lenin'in ölümünden sonra şanlı SBKP'nin genel sekreterliği görevini ölümüne dek 31 yıl aralıksız sürdüren Stalin büyük bir Leninci önderdir. "Leninizm" deyimini dünyaya yayan odur. Sovyetler Birliği'nde endüstrileşme, sosyalizmin tam ve sonul zaferi onun döneminde gerçekleştirilmiştir. Aynı dönemde Sovyetler Birliği geri bir tarım ülkesi durumundan dünyanın ikinci büyük endüstri merkezi durumuna girmiştir. 22 milyon Sovyet insanı pahasına dünyanın geleceğini karartan faşizm canavarı onun doğrudan başkumandanlığı altında ezilmiştir. İdeolojik alanda Troçkizm, Buharincilik, sosyal demokrat sınıf uzlaşmacılığı o dönemde yere çalınmıştır.

Tüm bu olağanüstü başarılar Stalin'e parti içinde, Sovyet halkı ve dünya halkları arasında büyük saygı ve sevgi kazandırdı. "Belli bir aşamada bu prestij kişiyi putlaştırmaya dönmeye başladı" (*Marksist-Leninist Felsefenin Temelleri*, İngilizce basım, Moskova 1974, s.571). Bunda tarihsel, ekonomik, toplumsal, sosyo-psikolojik nedenler en başta rol oynadı.

Josef Vissarionoviç Stalin

SBKP 20. Kongresi'nde ve özellikle 30 haziran 1956 tarihli Merkez Komitesi bildirisinde, bu kişiyi putlaştırma olgusuna yol açan nesnel ve öznel nedenler, ortaya çıkış biçimleri ve sonuçları bilimsel olarak incelendi. B.N. Ponamaryof'un başkanlığında hazırlanan *SBKP Tarihi*, bu incelemeyi şöyle özetlemiştir:

> "Stalin'i putlaştırma belirli, somut tarihsel durumlarda ortaya çıktı. Emperyalist savaşta ve iç savaşta çökmüş, düşman kapitalist devletlerle çevrilmiş, sürekli bir dış saldırı tehlikesiyle karşı karşıya, göreceli olarak geri bir tarım ülkesi olan o günkü Sovyetler Birliği sosyalizm kuruculuğunda akıl almaz güçlüklerle karşılaşmıştır. Karmaşık iç ve dış koşullar çelik disiplin, yüksek düzeyde uyanıklık ve yönetimde katı merkeziyetçilik gerektiriyordu... O yıllarda Stalin partinin Merkez Komite Genel Sekreteri idi. Partinin ve devletin diğer yöneticileriyle birlikte Lenin'in verdiği görevleri yerine getirmek için aktif olarak savaştı.
>
> "Onun yaptıkları Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nde büyük sosyalist değişimleri gerçekleştirmekle bağlı idi. Önemli bir teorisyen ve örgütçü olarak Troçkistlere, sağ kanat oportünistlere ve burjuva ulusçularına karşı, kapitalist kuşatmanın hilekârlarına karşı verilen savaşın başını çekti. Yalnızca Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nde sosyalizmin utkusuna değil, aynı zamanda dünya komünist ve kurtuluş hareketine de büyük hizmetlerde bulundu.
>
> "Kişiyi putlaştırmanın zararlı sonuçları oldu. Fakat sosyalizm düşmanlarının yaydığı yalanların tersine, Sovyet sisteminin tamamen demokratik ve halkçı karakterini değiştirmedi. Partinin güttüğü politika doğruydu ve halkın çıkarlarını dile getiriyordu.
>
> "Partinin kişiyi putlaştırma eleştirisi esas olarak bu olgunun getirdiği zararlı sonuçları yok etmeye ve böylece sosyalizmi güçlendirmeye yönelikti. Stalin'in ülkenin ve partinin hayatında oynadığı olumlu rolü süpürüp götüren bir inkâr değildi" (*SBKP Tarihi*, İngilizce basım, Moskova 1974, s.571).

SBKP, Stalin'i işte böylesine açık yüreklilikle ve bilimsel bir yanaşımla değerlendirmiştir.

Ne var ki, ta o tarihlerden başlayarak ve günümüzde artan bir hızla oportünistler, Stalin'i "eleştiri" yolundan Marksizm-Leninizm'in temel ilkelerine saldırıyorlar. Parti kavramına, Sovyet demokrasisi ve demokratik merkeziyetçiliğe karşı çıkıyorlar. Sovyet devriminin gerçekleşme biçimine (yani açıkçası zora dayanan gerçek bir devrime) saldırıyorlar. Stalin'e "cani", "barbar", "anti-Leninci" gibi aşağılık biçimde dil uzatmaları ise, ancak ve ancak revizyonistlerin, entellektüellerin proletarya diktatörlüğüne olan "nefret"lerini yansıtıyor. Kitaplarda iki sözcük olarak gördükleri bu kavramı yaşamda, o korkunç sınıf savaşımının içinde görünce "mideleri bulanıyor".

Bu ince baylar, bir yandan soyut demokrasi adına açık ya da örtülü biçimde proletarya diktatörlüğünü reddediyorlar. Ama öte yandan ahmak aldatan bir manevrayla dönüp proleter diktasını benimsermişçesine "Stalin'in yaptığı kişisel diktatörlüktür, oysa kişisel diktatörlükle proletarya diktatörlüğü bağdaşmaz" diyorlar. Böylesi fikirler ancak kafası burjuva liberalizmiyle yıkanmış yarım-aydın aslında kara cahil entellektüellere geçer. *Kişisel diktatörlük, proletarya diktatörlüğüyle bağdaşır.* Marksizm-Leninizm, kişi-parti-sınıf-toplum ilişkilerini çoktan aydınlatmıştır. Bakın Lenin ne diyor:

> "Devrim hareketleri tarihinde tarihin reddedilmez deneyiminin gösterdiği gibi kişisel diktatörlük hemen hemen her zaman devrimci sınıfların diktatörlüğünün ifadesi, taşıtı, kanalı olmuştur. ... Eğer anarşist değilsek kapitalizmden sosyalizme geçişte devletin, *yani zor kullanımın*, gerekliliğini kabul etmek zorundayız. Zor kullanmanın biçimini devrimci sınıfın gelişme derecesi belirler. Bunun yanısıra, örneğin, uzun ve gerici savaşın mirası ve burjuvazi ve küçük burjuvazi tarafından ortaya konan direnç biçimleri gibi özel koşullar bir belirler. Bu nedenle, Sovyet demokrasisinin (*yani* sosyalist demokrasinin) uygulanması ile kişisel diktatörlük erkinin kullanılması arasında *hiçbir* şekilde ilkesel çelişki yoktur. Proletarya diktatörlüğüyle burjuva diktatörlüğü arasındaki fark ilkinin sömürücü azınlıklara sömürülen çoğunluğun çıkarlarını korumak için vurması (darbe indirmesi) ve yalnızca çalışan ve sömürülen yığınlar tarafından değil fakat bu yığınları tarih yapıcı eyleme kaldıracak şekilde kurulmuş bulunan örgütler tarafından — *ayrıca bireyler aracılığıyla* uygulanmasıdır" (Lenin, c.27, s.267-268).

Evet, komünistlerin tutumu bu konuda da ilkeseldir. Yanlışları eleştiri maskesi altında çarkı oportünizme çevirenlerle uyuşmaz.

ANAHTAR

Komünist Enternasyonal'e giriş koşulları

ÇEK-AL bölümüne ilişkin olarak yayınladığımız "Komünist Enternasyonal'e giriş koşulları gerçekten komünist partisi olma koşullarıdır. Geçici, ortama göre değişen şeyler değil, evrensel ilkelerdir. Bu belgeyi hepimiz okumalı ve çevremizi anlamaya çalışırken akılda tutmalıyız."

1. Günlük ajitasyon ve propaganda gerçekten komünist nitelikte olmalıdır. Partinin tüm yayın organları, kendini proleter devrimine adadığını kanıtlamış, güvenilir komünistlerce redakte edilmelidir. Proletarya diktatörlüğü adet yerini bulsun diye boş bir slogan olarak tartışılmamalı. Basınımız proletarya diktatörlüğü fikrini popülerize etmek amacıyla yaşamın günlük pratik gerçeklerini sistemli olarak işlemelidir. Bu yolla işçi, asker ve köylüler, proletarya diktatörlüğünün kendileri için vazgeçilmez olduğu gerçeğine ulaştırılmalıdır. Üçüncü Enternasyonal'i destekleyenler ele geçirdikleri her olanaktan, basından, halk toplantılarından, sendika ve kooperatiflerden yararlanarak sadece burjuvaziyi değil, onun suç ortaklığını yapan her soydan ve boydan reformistleri sistemli olarak, amansızca teşhir etmelidir.

2. Komünist Enternasyonal'e katılmak isteyen her örgüt, işçi sınıfı hareketinde sorumlu yerleri (parti örgütleri, yazı kurulları, sendikalar, parlamento gurupları, kooperatifler, belediye meclisleri v.s.) tutan reformistleri ve "merkezciler"i sistemli ve ardıcıl olarak temizlemeli, yerlerine güvenilir komünistleri getirmelidir. Bu, bazı durumlarda sıradan işçilerin "deneyimli" yöneticilerin yerine geçmesi zorunluluğu doğduğunda da mutlaka yapılmalıdır.

3. Sıkıyönetim ya da olağanüstü yasalarla komünistlerin legal çalışma olanaklarının ortadan kaldırıldığı ülkelerde legal ve illegal çalışmanın birleştirilmesi kesinlikle gereklidir. Avrupa ve Amerika kıtasında hemen her ülkede sınıf savaşımı iç savaş dönemine giriyor. Bu koşullarda komünistler, burjuva legalizmine kesin olarak güvenemezler. Çözümleyici anı geldiğinde partinin devrime karşı görevlerini yerine getirebilmesi için komünistler *her yerde*, illegal paralel örgütler kurmalıdırlar.

4. Silâhlı kuvvetler içinde sistemli ve ardıcıl olarak propaganda ve ajitasyon çalışması yürütülmelidir. Tüm askersel birliklerde, birimlerde komünist hücreler kurulmalıdır. Komünistler bu çalışmayı ana olarak illegal yürüteceklerdir. Bunu yapmamak devrimci görevlere ihanet demektir ve Üçüncü Enternasyonal üyeliğiyle bağdaşmaz.

5. Kırsal alanda düzenli ve sistemli ajitasyon zorunludur. İşçi sınıfı, tarım emekçilerinin ve yoksul köylülerin en azından bir bölümünün desteğini sağlayamadan, geriye kalan kırsal nüfusun bir bölümünü uyguladığı politikayla yansızlaştıramadan (nötralize edemeden) utkusunu sağlamlaştırıp yerleştiremez. Bugünkü ortamda kırsal alanda komünist çalışma birinci derecede önemlidir. Bu çalışma ana olarak, kırsal kesimle bağları olan devrimci *işçi*-komünistler yoluyla yürütülmelidir. Bu çalışmayı gözardı etmek ya da güvenilmez yarı-reformist unsurlara bırakmak, proleter devriminden yüz çevirmek demektir.

6. Yalnızca açığa çıkmış, sosyal yurtseverliği değil, fakat bunun yanısıra sosyal-pasifizmin sahteciliğinin ve ikiyüzlülüğünün de maskesini düşürmek, Üçüncü Enternasyonal'e bağlanmak isteyen her partinin görevidir. Kapitalizm devrimci yoldan alaşağı edilmedikçe, ne uluslararası mahkemeler, ne silâhsızlanma görüşmeleri, ne de Cemiyeti-i Akvam'ın "demokratik" yeniden örgütlenmesinin insanlığı yeni emperyalist savaşlardan kurtaramayacağını parti işçilere sistematik olarak göstermelidir.

7. Reformist ve "ortacı" politikayla tam ve mutlak olarak ayrılmanın gereğini görmek ve bu ayrılma için parti üyeleri arasında propaganda yürütmek, komünist enternasyonale girmek isteyen partilerin görevidir. Bu olmadan ardıcıl komünist politika izlenemez.

Komünist Enternasyonal, hiçbir uzlaşmaya yanaşmaksızın bu ayrılmanın en kısa sürede gerçekleştirilmesini emreder. Turati, Modigliani ve diğerleri gibi ipliği pazara çıkmış reformistlerin kendilerini Üçüncü Enternasyonal üyesi saymalarına yol verecek bir duruma asla izin verilemez. Böylesi bir durum Üçüncü Enternasyonal'i, çökmüş İkinci Enternasyonal'e benzemeye götürür.

8. Burjuvazisinin sömürgeleri olan ve başka ulusları ezen ülkelerdeki partiler, sömürgeler ve ezilen uluslar üzerine çok iyi tanımlanmış, kesin çizgilerle belirlenmiş bir politika izlemelidir. Üçüncü Enternasyonal'e katılmak isteyen partiler, "kendi" ülkelerinin emperyalistlerinin çevirdiği sömürgeci dolapları acımasızca açığa vurmalıdır. Sömürgelerdeki her kurtuluş hareketini yalnızca sözde değil, eylemde desteklemelidir. Kendi emperyalistlerinin sömürgelerden atılmasını istemelidir. Kendi ülkesindeki işçilerin yüreklerinde sömürge ve ezilen ulusların emekçi halkıyla gerçek kardeşlik duyguları aşılamalıdır. Silâhlı kuvvetler içinde, sömürge halklarına uygulanan baskıya karşı sistemli ajitasyon yürütülmelidir.

9. Sendikalar, kooperatifler ve işçilerin diğer yığın örgütlerinde yorulmaksızın sistemli komünist çalışma yürütmek, Komünist Enternasyonal'e girmek isteyen her partinin görevidir. Sendikalarda komünist hücreler kurulmalı ve bu hücrelerin yorulmak bilmez çalışmalarıyla sendikalar komünizm ülküsüne kazanılmalıdır. Bu hücreler günlük çalışmalarının her düzeyinde sosyal şovenistlerin ihanetini ve "ortacıların" yalpalamalarını açığa vurmalıdır. Bu hücrelerin hepsi tümüyle partiye bağlı kılınmalıdır.

10. Sarı sendikaların Amsterdam "Enternasyonali"ne karşı kararlı savaşım yürütmek, Komünist Enternasyonal'e bağlı her partinin görevidir. Yorulmak, usanmak bilmez propagandasında, örgütlü işçilere, sarı Amsterdam Enternasyonali'nden ayrılmanın gereğini göstermelidir. Komünist Enternasyonal'e bağlı uluslararası kızıl sendikalar konfederasyonunun kurulması için her desteği göstermelidir.

11. Parlamento guruplarının bileşimini gözden geçirip, güvenilmez öğeleri elemek ve bu gurupları parti merkez komitesine sıkı sıkıya bağımlı kılmak, Üçüncü Enternasyonal'e girmek isteyen partilerin görevidir. Her komünist parlamenterin, eylemlerini gerçekten devrimci propaganda ve ajitasyonun çıkarlarına ikincil kılmasını istemelidir.

12. Partinin bir bütün olarak legal ya da illegal oluşuna bakmaksızın, tüm sürekli ve sürekli olmayan yayınları, tüm yayıncılık kuruluşları parti merkez komitesine tam bağımlı olmalıdır. Yayıncılık kuruluşlarının özerkliklerini kötüye kullanmaları ve parti politikasıyla uyumsuz politika gütmelerine izin verilmemelidir.

13. Komünist Enternasyonal'e bağlı partiler demokratik *merkeziyetçilik* ilkesine göre örgütlenmelidir. İçinde bulunduğumuz keskin iç savaş koşullarında, komünist partileri, görevlerini ancak en merkezi biçimde örgütlenirlerse, askersel disipline çok benzeyen demir disiplin uygularlarsa ve bütün üyelerinin güvenini sağlamış, geniş yetkileri olan, otoriter parti merkezlerine sahipseler yerine getirebilirler.

14. Legal koşullarda çalışan partiler, kaçınılmaz olarak içine sızan küçük burjuva unsurlardan kurtulmak amacıyla belirli zaman aralıklarıyla parti arınması (üye kayıt yenilemesi) yapmalıdır.

15. Karşı-devrimci güçlere karşı savaşında her Sovyet Cumhuriyetine kendini düşünmeksizin, yardım etmek, Komünist Enternasyonal'e girmek isteyen her partinin görevidir. Sovyet Cumhuriyetlerinin düşmanlarına giden savaş donatımlarının durdurulmasına yönelik ardıcıl propaganda çalışması yürütülmelidir. İşçi Cumhuriyetlerini boğmaya gönderilen askersel birlikler içinde legal ve illegal propaganda yapılmalıdır.

16. Eski sosyal-demokrat programlarını hâlâ değiştirmemiş olan partiler, en kısa sürede, Komünist Enternasyonal kararları ruhuna ve ülkelerinin özel koşullarına uygun olarak yeni komünist programlar hazırlamalıdır. Komünist Enternasyonal'e bağlı partilerin programları, kural olarak, Komünist Enternasyonal'in Kongresi'nden, ya da yürütme komitesinden onay almalıdır. Programı yürütme komitesince onaylanmayan parti, Komünist Enternasyonal'in kongresine başvurabilir.

17. Komünist Enternasyonal Kongresi'nin ve yürütme komitesinin tüm kararları, her üye partiyi bağlar. Keskin iç savaş koşullarında çalışan Komünist Enternasyonal, İkinci Enternasyonal'den çok daha merkeziyetçi olmalıdır. Ancak, Komünist Enternasyonal ve onun yürütme komitesi, üye partilerin savaştıkları ve çalıştıkları koşulların çeşitliliğini gözönüne almalıdır. Tüm partileri bağlayan kararları, ancak böylesi bir kararı almanın olası olduğu konularda almalıdır.

18. Yukarıda söylenenleri gözönüne alarak, Komünist Enternasyonal'e katılmak isteyen partiler adlarını değiştirmelidir. Üyeliğini isteyen her parti, sorulduğunda kendisini, ülkesinin *Komünist* Partisi olarak tanıtmalıdır (Üçüncü Enternasyonal'in, Komünist Enternasyonal'in seksiyonu). Bir partinin adı, kesinlikle bir formalite sorunu değildir. Büyük politik önemi vardır. Komünist Enternasyonal burjuva dünyasına ve tüm sarı sosyal-demokrat partilere amansız bir savaş açtı. İşçi sınıfına ihanet eden "sosyal-demokrat" ya da "sosyalist" partilerle komünist partiler arasındaki ayrım, tabandaki her işçinin kafasında iyice açılmalıdır, belirlenmelidir.

19. Komünist Enternasyonal İkinci Dünya Kongresi çalışmalarının sona ermesinden sonra, Komünist Enternasyonal'e üye olmak isteyen her parti, yukarıdaki yükümlülüklerin tüm parti adına onaylanması için en kısa sürede bir olağanüstü kongre toplamalıdır.

20. Üçüncü Enternasyonal'e şimdi üye olmak isteyen, ancak eski taktiklerini köklüce değiştirmeyen partiler, üye olmadan önce, merkez komitelerinin ve merkezi parti örgütlerinin en az üçte ikisinin, Üçüncü Enternasyonal'e üye olmayı, Komünist Enternasyonal'in İkinci Kongresi'nden önce kitle içinde açıklıkla savunan yoldaşlardan oluşması için gereken herşeyi yapmalıdır. Bunda Komünist Enternasyonal'in yürütme komitesinin izniyle bazı istisnalar yapılabilir. Yürütme komitesi ayrıca, 7. maddede belirtilen "merkez"in temsilcileri için de bazı istisnalar yapabilir.

Lenin'in "Komünist Enternasyonal'e Giriş Koşulları" başlıklı tezleri 19 maddeden oluşuyordu. Kongre, 21 madde onayladı. 21. madde aynen şöyledir:

21. Komünist Enternasyonal'in belirttiği yükümleri ve tezleri ilke olarak onaylamayan parti üyeleri, partiden atılırlar. Bu kural, olağanüstü kongrelerin delegelerine de uygulanır.

(Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İngilizce basım, c.31, s.207-212, 563.)

Ulusal sorun üstüne 'yenilikler'

Ürün'ün bir yazısı üstüne

Süleyman Sakalı

Marksizm-Leninizm, yaşamın zenginliği, çeşitliliği ile zenginleşen bir teoridir, bir bilimdir. Bu özelliğiyle Marksizm-Leninizm ölü ve dogmatik değil, tam tersine, canlı ve devrimcidir. Ne var ki, Marksizm-Leninizmi yaratıcı, bilimsel, devrimci bir biçimde geliştirmek ne kadar önemliyse, onu "geliştirme" adı altında hadım edenlere, devrimci özünü boşaltanlara karşı savaşmak da o kadar önemlidir.

Marksizm-Leninizmin yerine oportünizmi getirmek amacıyla, "değişen koşulları" öne sürerek yapılan "geliştirmelere" karşı inatla savaşmak, bu anlamda "dogmatik" olmak boynumuzun borcudur. Oportünizme, revizyonizme karşı devrimci teorinin saflığını korumak, en başta gelen görevimizdir.

Öte yandan, teoriyi devrimci özünde en ufak bir değiştirme yapmadan geliştirmek ise, proletaryanın uluslararası alandaki sınıf savaşımına katkıdır. Bu da en önemli bir görev, yüksek bir hizmettir. Ama, zaman zaman "değişen koşullar", "yeni gelişmeler" ileri sürülerek, doğruluğu her düzeyde kanıtlanmış gerçek teorik katkılar, formülasyonlar "artık eskidi" diye kaldırılıp atılmak isteniyor. Bunun için yola çıkanların amaçları değişik olabilir. "Orijinalite" merakıyla yola çıkan fakat sonuçta hiç de değişik birşey söylemeyenler de var, oportünist görüşleri yenilik diye bacadan sokmaya çalışanlar da var. Bir de teorik olarak neyin ne olduğuyla pek fazla ilgilenmeyip yalnızca "esen rüzgârlara göre" rota çizenler var. Fakat ister orijinalite merakıyla, isterse ortacılığın ilkesiz günlük politikası nedeniyle yapılsın, bütün bunlar sonunda oportünizmin işine yarıyor.

Toplumsal savaşın her alanında olduğu gibi, ulusal sorun konusunda da devrimci proletaryanın teorisini, ilkesel politikasını en başta Marks, Engels ve Lenin ortaya koydu. Marks, Engels ve Lenin'in ulusal sorun üstüne yazdıklarını, geliştirdikleri fikirleri Stalin 1913 yılında sistematize etti, bütünselleştirdi ve geliştirdi. Stalin, *Marksizm ve Ulusal Sorun* adlı ünlü kitabını yazarak bu konuda devrimci teoriye önemli, kalıcı bir katkı yaptı. Bu katkının önemini Lenin de belirtmiş ve Stalin'in ulusal sorun üstüne getirdiği görüşler Bolşevik partisinin ulusal programının temelini oluşturmuştur. Stalin daha sonraki yıllarda da, ulusal sorunun yaşamla zenginleşmesine paralel olarak, bu konuda birçok önemli yazılar yayınlamış, teoriye katkılar yapmıştır.

Ne var ki, *Ürün* dergisinin 44. sayısında Kadri Şimşek adıyla çıkan bir yazıda bu konuda şöyle deniyor:

> "Marks, Engels ve Lenin'in ulus teorisi üzerine geliştirdiklerini Stalin 1913'de birleştirerek ulus kavramını şöyle tanımladı: 'Ulus, kendini ortak bir kültürde gösteren ortak bir dil, toprak, ekonomik yaşantı ve psikolojik yapı temelinde kurulmuş, tarihsel bakımdan oluşmuş düzenli bir insanlar topluluğudur.' Stalin'in bu tanımlaması, Marksist-Leninistlere ulusun özünü kavramada ve her türlü idealist ve metafizik sapmaya karşı ideolojik savaşımda büyük ölçüde yardımcı oldu. Ne var ki, aradan geçen uzun süre içinde ulusların oluşumu ve gelişimi konusunda birçok yeni bilgiler kazanıldı, araştırmalar yapıldı. Sosyalist ulusların gelişme deneyleri, gelişmekte olan ülkelerdeki ulusların oluşmasındaki özgüllükler gibi yeni olgular yaşandı. Ulus konusundaki bu gelişmeler doğaldır ki, Marksist-Leninist ulus teorisine yansımalıydı.
>
> "Deneyimler, ulus tanımının şu özelliklere sahip olması gerektiğini de ortaya koydu:
>
> "Birinci olarak, ulus tanımı, ulusun tarihsel olarak oluşmuş bir kategori olduğunu, bu nedenle de sonsuza kadar varlığını sürdürmeyecek olan geçici bir olgu olduğunu vurguyla belirtmelidir.
>
> "İkinci olarak, ulus tanımından, ulusu belirleyen niteliklerin hepsinin eşdeğerli, eşit öneme sahip nitelikler olmadığı, en önemlisinin ve belirleyici olanın ekonomik yaşantı birliği niteliği olduğu açık bir şekilde anlaşılmalıdır.
>
> "Üçüncü olarak, ulusal psikolojinin önemi şimdiye kadar olduğundan daha açık bir şekilde ifade edilmelidir. Çünkü Stalin'in tanımında kullanılan 'bir ulusun psikolojik yapısı, doğası' kavramı çok geniş, kültürün de dışına taşan, örneğin bilinci, yaşam tarzını, ahlâkı, vb. de kapsayan, salt ulusal olan özelliklere indirgenemeyecek bir anlam taşır. Öte yandan psikolojik özellik kavramı sınıfsal bir nitelik taşımayan bir olgu olarak da yorumlanabilir. *Marksist bir tanımlamanın böyle birşeye olanak vermemesi gerekir.*
>
> "Bütün bu sayılanları gözönünde bulundurarak, ulus kavramı *uluslararası işçi sınıfı hareketinde yeniden formüle edilmiştir.* Sovyetler Birliği'nde Fedoseyev başkanlığındaki bir bilim adamları kurulunca hazırlanan 'Leninizm ve Günümüzde Ulusal Sorun' adlı yapıtta, en geliştirilmiş biçimiyle ulus kavramı şöyle tanımlanmaktadır: 'Ulus, toplumsal gelişmenin bir biçimi olarak, ekonomik yaşantı birliği temeli üzerinde ve dil, toprak, kültür özellikleri, bilinç ve psikoloji birliği ile bağlantılı olarak oluşmuş olan dayanıklı, tarihsel bir insanlar topluluğudur'.
>
> "Bu tanımlama bir kez, ulusun toplumsal gelişmenin bir biçimi olduğuna ilişkin Leninci tezi içermektedir." (abç)

Yukarıda yaptığımız bu uzun aktarma *Ürün*'deki yazının özünü oluşturuyor. Bu nedenle uzun da olsa olduğu gibi aktarmayı yararlı gördük. Şimdi değerlendirelim:

Birincisi, yazının hemen tümü yine

Leninism and the National Question adlı el kitabından olduğu gibi çevrilmiş (Progress Publishers, 1977, İngilizce basım). Her nedense *Ürün* yazarları bu kitaba pek tutulmuşlar, çevirip çevirip yazı diye basıyorlar! Daha önce de belirtmiştik (Bak: *İşçinin Sesi*, Sayı: 100, "Ulusal Sorunda İlkesel Tutum Nedir?"); *Ürün*'ün 52. sayısında H. Erdal imzasıyla yayınlanan yazı da aynı kitabın başka bölümünün çevirisiydi. Üstelik, H. Erdal, bu çeviriyi kendi yazısıymış gibi gösterebilmek için yalnızca kaynak belirtmemekle de kalmamış, yazıya "ulusal sorun üstüne *düşüncelerimi* yazmaya karar verdiğimde" (abç) diye başlayarak bu işi ne denli bilerek yaptığını da ortaya sermişti. Ama yalnız bu kadar da değil! H. Erdal yaptığı çeviriyi de çarpıtarak, kitapta yazılanı tersyüz etmiş ve işi, Lenin'in 1914'de ulusların ayrılma hakkına *karşı çıktığını* söylemeye kadar vardırmıştı. Bu durumda insanın aklına ister istemez şu soru takılıyor: Madem ki kitaplarda ne derse desin, siz yine bildiğinizi, canınızın istediğini yazıyorsunuz, dip not verme zahmeti niye?

Kadri Şimşek, H. Erdal kadar ileri gidip yazdıklarını doğrudan "kendi düşüncelerim" diye sunmamış ama nereden aktardığını da söylemeyip altına imzasını basmış. Daha önce de söylediğimiz gibi asıl önemli olan bu değil. Yalnız bir anlayış farkını gösterdiği için üstünde duruyoruz.

İkincisi, kitabın 540 sayfa olan bütünü içinden alınan bölüm aslında üç sayfa tutuyor. *Ürün* bu üç sayfayı çok önemli görmüş olacak ki, alıp kendi başına bir yazı yapmış. Demek ki özellikle birşeyi *göstermek için* böyle yapmış.

Üçüncüsü, Kadri Şimşek kitapta yazılanları istediği gibi *yorumlamış* ve çarpıtmış. Örneğin, ulus tanımının "uluslararası işçi sınıfı hareketinde yeniden formüle edildiği"ni söylüyor! Bunun üstünde biraz duralım:

Kitapta ulus konusu tartışıldıktan sonra "şu tanımı önerebileceğimizi sanıyoruz" denerek yeni bir tanım öneriliyor (Bak s.27). Hemen şunu belirtelim: Önerilen tanım Stalin'in tanımını başka bir yapı ve değişik kelimelerle yineliyor, özünde herhangi bir değişiklik yapmıyor. Buna karşılık Kadri Şimşek, Sovyetler Birliği'nde ulusal sorun üstüne yayınlanan binlerce kitaptan biri olan bu el kitabında, hem de tartışılmak üzere öneri biçiminde getirilen bir tanımı, dünya komünist hareketinin *resmi görüşü* olarak sunuyor! Anlaşılan Kadri Şimşek böyle yapınca akan suların duracağını sanmış.

Dördüncüsü, Kadri Şimşek Stalin'in ulus tanımını anti-Marksist ve anti-Leninist ilân ediyor! Bunu yapabilmek için de kitapta *olmayan* bir cümleyi *Ürün*'deki alıntıya ekliyor ve kitaptaki bir başka cümleyi de çarpıtıyor. Şöyle diyor: "Öte yandan psikolojik özellik kavramı sınıfsal bir nitelik taşımayan bir olgu olarak da yorumlanabilir. *Marksist bir tanımlamanın böyle birşeye olanak vermemesi gerekir.*" Altı çizili cümle (abç) *Ürün*'ün eklemesi ve anlamı açık. Yani Stalin'in "psikolojik yapı" kavramı sınıflar üstü bir kavrammış ve de anti-Marksistmiş! Öte yandan bir de şu cümle var: "Bu tanımlama bir kez, ulusun toplumsal gelişmenin bir biçimi olduğuna ilişkin Lenici tezi *içermektedir*" (abç). Kitapta "içermektedir" kelimesi yerine "vurgulamaktadır" kelimesi kullanılıyor. Yine bir çarpıtma var. *Ürün*'e göre Stalin'in tanımı Lenici tezi içermiyor! Halbuki kitap böyle birşey söylemiyor. Tersine "vurgulamaktadır" sözü ile Stalin'in tanımının da aynı şeyi içerdiğini gösteriyor.

Stalin'in ulusal sorun konusunda yazdıkları, ulus tanımlaması üstüne Lenin hiç de Kadri Şimşek gibi düşünmüyor. "Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin Ulusal Programı" adlı yazısında Lenin şöyle diyor: "Sosyal demokrasi (komünistler—İ.S.) için bir ulusal programın esasları Marksist teorik yayınlarda son zamanlarda işlendi (ki bunlar arasında en önemli yeri Stalin'in yazısı alır)" (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, c.19, s.539). Ayrıca, Krupskaya da anılarında şöyle yazıyor: "Ulusal sorun konusunda İliç, Stalin'le uzun tartışmalar yaptı. Bu sorunla ciddi olarak ilgilenen ve bu konuda iyi bilgisi olan bir insanla karşılaştığı için memnundu. ... İliç, Gorki'ye Stalin hakkında şöyle yazdı: Burada *Prosveşçeniye* için uzun bir yazı yazmakta olan şahane bir Gürcü var. Bunun için Avusturya ve diğer yerlerden bütün materyalleri topladı"(Krupskaya, *Memories of Lenin*, Panther History, İngilizce basım, 1970, s.226-227).

Lenin, Stalin'in bu konuda yazdıklarına bu kadar değer verdiğine ve tanımı da benimsediğine göre demek ki o da Marksist olmayan, Lenici tezi içermeyen bir tanımı benimsemiş! Kadri Şimşek, Stalin'e yönelttiği eleştirinin nerelere kadar gittiğinin farkında değil herhalde.

Toparlayacak olursak: *Leninizm ve Ulusal Sorun* adlı kitapta, kitabın küçük bir bölümünde, Stalin'in 1913' de yaptığı ulus tanımı üstüne fikir yürütülüyor ve tartışmaya açık bir *öneri* getiriliyor. Bunun *resmi* tanım olma gibi bir iddiası yok. Ayrıca Stalin'in tanımından pek bir farkı da yok. Buna karşılık Kadri Şimşek bu konunun tartışıldığı bölümün *bir kısmını* alıp tek bir yazı olarak öne çıkarıyor. Böylece, ana fikir olarak "yeni gelişmeler ve deneyimler"in Stalin'in ulus tanımını eskittiği, geçersiz kıldığı ağırlık kazanıyor. Bu arada, kitapta, Stalin'in 1929 yılında yeni gelişmeler ışığında ulus teorisini daha da zenginleştirdiği belirtildiği halde *Ürün* bunu da atlıyor. Ayrıca, yaptığı *eklemelerle* Stalin'in tanımının Marksist olmadığını ima ediyor. Getirilen öneriyi tartışmak gibi bir girişimde de bulunmadığına göre, *Ürün*'ün yaptığı, Stalin'in ulus konusunda söylediklerine gölge düşürmek amacından öteye bir anlam taşımıyor.

Gelelim yazılanların içeriğine. En başta şunu yineleyelim. Marksizm-Leninizm gelişmeye açık bir bilimdir. Bu nedenle, bazı tanımlamaları daha açık, daha kolay anlaşılır bir biçime sokmak için yapılan önerileri baştan elinin tersiyle itmez. Şimdi *Ürün*'den yaptığımız aktarmada "yeni tanımın içermesi gereken" önemli noktalar diye ve *Stalin ulus teorisinde bu noktaları belirtmemiştir anlamında* sıralananlara bakalım. Buna göre Stalin'in gözden kaçırdığı noktalar şunlarmış(!):

1. Ulus tarihsel bir kategoridir. Yani mutlak değil geçicidir.
2. Ulusu belirleyen özelliklerin hepsi eşdeğerde değildir. Belirleyici olan ekonomik yaşam birliğidir.
3. Stalin'in kullandığı, "ulusun psikolojik yapısı" terimi açık değildir. Hem de çok geniştir. "Bilinci, yaşam tarzını, ahlâkı, vb. de kapsayan" ve "salt ulusal olan özelliklere indirgenemeyecek bir anlam taşır." Öte yandan bu terim, "sınıfsal bir nitelik taşımayan bir olgu olarak da yorumlanabilir."

Sırayla gidelim. Birincisi, ulusun tarihsel bir kategori olduğu ve mutlak olmadığını Stalin her zaman, her yerde ve de *Ürün*'ün aktardığı tanımda da belirtmiştir. Tanımdaki, "*tarihsel olarak oluşmuş, istikrarlı bir insan topluluğu*" ifadesi yeterince açık değil mi? (*Ürün*'ün çevirideki kötü ifadesini biz düzelttik—İ.S.) Ayrıca Stalin, ulusun bir başlangıcı ve bir sonu olduğunu da şöyle dile getirmiştir:

"Diğer her tarihsel olgu gibi, ulusun da değişme yasalarına bağlı olduğunu, bir tarihinin, bir başlangıcının ve bir sonunun olduğunu söylemeye bile gerek yok" (Stalin, *Toplu Yapıtlar*, c.2, s.307).

Bu konuda bu kadar yeter.

İkincisi, modern ulusun ekonomik yaşam birliği üstünde ortaya çıkmış olduğunu Stalin, onun kapitalizmin bir ürünü olduğunu belirterek vurgulamıştır. Kaldı ki, bu Marks, Engels ve Lenin tarafından da açıkça belirtilmiştir. Stalin'in "Ulus yalnızca bir tarihsel kategori değil, fakat belirli bir çağa, yükselen kapitalizm çağına, ait bir tarihsel kategoridir" (Stalin, c.2, s.313) sözleri bunu yeterince açıklıyor.

Üçüncüye gelince. "Ulusun psikolojik yapısı" teriminin bir *geniş* bir de *dar* anlamda ele alınabileceği kitapta belirtilmiş. *Ürün* bu konuda birşey söylemiyor. Ona göre bu terim, "salt ulusal olan özelliklere indirgenemeyecek bir anlam taşır."

Evet, bir ulusun psikolojik yapısı yalnızca o ulusa özgü, başka hiçbir ulusta olmayan özellikleri içerdiği gibi, aynı zamanda, bu özelliklerin bazıları başka uluslarda da olabilir. Örneğin, çabuk parlayıp çabuk yatışmak Akdeniz uluslarının ortak bir özelliğidir. Buna karşılık İngilizlerin ve genel olarak da İskandinav uluslarının ulusal özelliği soğukkanlı olmaktır. Ama hiç kimse İngilizlerin ulusal özelliklerini sayarken, soğukkanlılık özelliği olan başka uluslar da var diye bunu İngiliz ulusunun psikolojik yapısı içine katmazlık etmez. Zaten her ulusta yalnızca o ulusa özgü ve başka hiçbir ulusta olmayan özellikler arıyorsak, dünyada böyle bir ulus yoktur! Ayrıca, ulusun psikolojik yapısını belirleyen tek tek özellikler değil, tek tek özelliklerin aritmetik toplamı da değil, bunların *tümüdür*.

Kitap işte bu nedenlerle, bu terimin iki anlamda da ele alınabileceğini belirtmeyi gerekli görmüş. Kadri Şimşek ise bu inceliği anlamak gereğini duymadığı için üstünde durmamış.

Son olarak "ulusun psikolojik yapısı" teriminin "sınıflar üstü" bir anlamda yorumlanabileceği konusu var. İsteyen istediğini istediği gibi yorumlayabilir. Ama, bir kere, eğer "psikolojik yapı" böyle yorumlanırsa, o zaman yeni önerilen tanımdaki "kültür, bilinç ve psikoloji" de aynı yoruma açıktır! Aradaki farkı *Ürün* nerede görüyor? Ayrıca eğer Marksizme bağlı kalıyorsak öyle de yorumlanamaz!

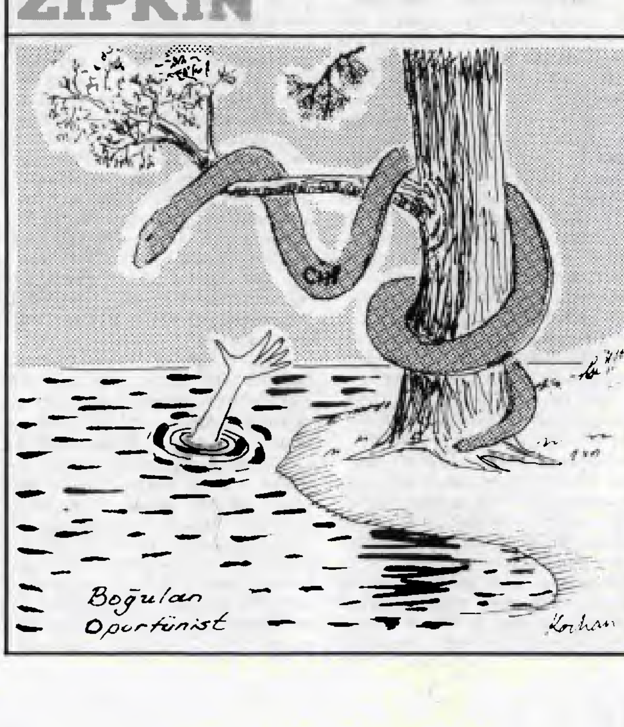
Sonuç olarak şu ortaya çıkıyor. *Ürün* dergisi bu yazıyı, içeriğini tartışmak amacıyla değil, ulusal sorun ve Stalin konusunda belli bir tavır gösterme amacıyla yayınlamıştır.

Bir küçük nokta daha. Stalin, 1913'de yaptığı tanımlamayı aynı temelde ama biraz daha açıklayıcı olması için 1929'da yeniden şöyle formüle etmiştir:

"Ulus, dört ana özelliğin birarada varlığı temeli üstünde kurulu, tarihsel olarak oluşmuş istikrarlı bir insan topluluğudur. Bu özellikler şunlardır: Ortak bir dil, ortak bir toprak parçası, ortak bir ekonomik yaşam ve ulusal kültürün belirli ortak yönlerinde kendini gösteren ortak bir psikolojik yapı" (Stalin, c.11, s.348).

Bu da bizden!

ZIPKIN

SOSYALİST ÜLKELERDEN...

Sovyet halkının Lenin'in partisi çevresindeki ideolojik birliği emperyalistleri kudurtuyor

Kapitalist ülkelerin halklarının tümü, burjuva diktatörlüğünün gerçek değerini acı deneyimlerinden bilirler. Pahalılık, işsizlik gibi dünya kapitalist sisteminin gündelik sorunları onların sırtına yüklüdür. Halkların büyük çoğunluğu en temel insan haklarından yoksundur.

Sosyalist ülkelerin ise böyle sorunları yoktur. Ama emperyalist propaganda servisleri, başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist sistem hakkında her gün yeni yeni yalanlar bulur, başlıca merkezleri eliyle yaymaya çalışırlar. En ince ve modern yöntemlerle çalışan bu servislerin tek bir amacı vardır: "Uluslararası çapta utkunun anlatımı" olan yaşayan sosyalizmi karalamak, onu yıkmak.

Emperyalist propagandanın başlıca silahı Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelere karşı açtığı psikolojik savaştır. ABD Uluslararası Gelişme Ajansı, NATO basın merkezleri, tekelci basın, Amerikanın Sesi, BBC, die Deutsche Welle ve CİA'nın beslemesi Münih'deki bozguncu radyo istasyonları, psikolojik savaşın yürütüldüğü başlıca odaklardır. Bu odakların her biri emperyalistlerin gizli servisleriyle yakın ilişki içindedir.

Psikolojik savaş odakları Sovyet halkının bilincine yönelik sayısız kampanyalar açtı. *İzvestia*, 4 ağustos tarihli sayısında bu kampanyalardan birini şöyle anlatıyor:

" 'Sovyet askersel tehlikesi' üzerine çıkan masallar, emperyalist propagandacıların en yaygınlaştırdıkları tertipler arasındadır. Militaristler ve paralı-parasız yardakçıları, aslı olmıyan bu tehlikeye ilişkin yalanlar ilerleterek uluslararası gerginliği azaltmak için atılan adımlara karşı kudurmuşçasına bir kampanya yürütüyorlar.... Anti-Sovyet uydurmaların ana amacı, NATO'nun askersel olanaklarını genişletme ve silahlarını 'modernleştirme' girişimini kamufle etmektir. En gerici emperyalist güçlerin anti-Sovyet cadı kazanı, Pekin hegemonyacılarının aktif katılımıyla kaynatılıyor. Bu hareket, emperyalist güçleri askersel provokasyonlar politikasına itiyor."

Ama kampanya Sovyet halkının bilincini zehirleyemez. Sovyet halkı, SBKP'nin Leninci dış politikasını tümüyle destekliyor. SALT-2 anlaşmasının onayı sırasında emperyalistlerin ve Çin büyük-güç şovenistlerinin tezgahladığı oyun, Sovyet halkının sosyalist gerçeğe sımsıkı sarılmasıyla bozuldu. Üstelik propagandacılar Batı dünyasında bile bir başarı kaydedemediler. Amerika ve Batı Avrupa kamuoyunun geniş kesimleri, Sovyetler Birliği ile ABD arasında imzalanan anlaşmayı gönülden destekleyerek, militarizm ve yürüttüğü psikolojik savaşa "içten" bir darbe indirdi.

İkiyüzlü burjuva aydınlarının "Sosyalist ülkelerde insan hakları eziliyor" yollu, yalan olduğu kadar yaygaraya dayanan kampanyaları aynı biçimde geri tepti.

Sovyetler Birliği emperyalist propagandacıların psikolojik savaşı karşısında dimdik duruyor. Bunu sağlayan yığınların politik yapısı, özverili emeği, ideolojik sağlamlığı ve Lenin'in davasına bağlılığıdır. Bir yandan SBKP'nin Leninci dış politikası, diğer yandan Sovyet halkının Lenin'in partisi çevresindeki ideolojik birliği sınıf düşmanlarını kahrediyor. *İzvestia*'nın işaret ettiği gibi, SBKP Merkez Komitesi'nin "İdeolojik, Siyasal-Eğitsel Çalışmayı Daha Çok Geliştirmek Üzerine" aldığı kararla, emperyalist propagandaya daha nice darbeler indirilecektir.

Öteki sosyalist ülkeler de Sovyetler Birliği'nin yanında yerlerini alıyor. Sosyalist ülkeler arasındaki kardeşçe bağlar her gün daha da güçleniyor. SBKP Genel Sekreteri ve Yüksek Sovyet Prezidyum Başkanı Leonid Brejnev'in sosyalist ülkelerin liderleriyle yaptığı Kırım görüşmeleri bu gerçeği kanıtlıyor, emperyalizmin bozguncu sabotaj girişimlerini boşa çıkarıyor.

Emperyalist propagandaya karşı savaşta kapitalist ülkelerin devrimcilerine de büyük görevler düşüyor: "Dünya devrim süreci bir bütündür. Bu sürecin varağı, emperyalizmin bir sistem olarak tarih sahnesinden silinmesi, dünyada komünizmin kurulması olacaktır. Bu varağa yönelik savaşımın en ilerisinde yaşayan sosyalizm, Sovyetler Birliği vardır. Emperyalizme karşı savaş veren öteki güçlerle (ulusal kurtuluş hareketleri ve kapitalist ülkeler işçi sınıfı hareketi), devrimci merkez arasındaki birlik, antiemperyalist savaşımın utkusu için nesnel bir gerekliliktir. Bu nedenle, dünya devrimci güçlerinin birliğini parçalayıcı, anti-Sovyet, anti-komünist akımlar ilerici bile sayılamaz" (R. Yürükoğlu, *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye*, Üçüncü basım, s.18).

Türkiyeli Komünistler de kendilerine düşen görevleri yerine getirmekte geri kalmıyor. Her konuda olduğu gibi bu konuda da ilkesel tavrı savunuyor. En başta Sovyetler Birliği'ni ve öteki sosyalist ülkeleri her saldırıya karşı göz bebeği gibi koruyor. Çünkü, Yürükoğlu yoldaşın "Proletarya Enternasyonalizmi" kitapçığında vurguladığı gibi, "Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelere karşı tutum proleter enternasyonalizminin *ana ölçütüdür.*" Türkiyeli komünistler, Leninizmin en temel bileşkenlerinden bir olan proletarya enternasyonalizmi ilkesine her zaman bağlı kalacaktır.

POLİSARİO halk cephesi savaşı sürdürüyor

Batı Sahra halkları emperyalist sömürü ve baskı ile dolu tarihlerini bu kez kendileri, silahla yazıyorlar. Mayıs 1973 yılında başlattıkları kurtuluş savaşı emperyalizmi askeri ve sermayesiyle atıp, sosyalist düzeni kurmaya başladıktan sonra tam başarıya ulaşacak.

Emperyalizm II. Dünya Savaşı'ndan bu yana tüm askeri güçlerini, teknolojisini bir tek amaca yöneltti. Sosyalist bloku ablukaya almak, ulusal kurtuluş hareketlerini bastırmak ve çıkarlarını ne pahasına olursa olsun korumak.

Ulusal kurtuluş savaşı veren halkların en cefalısı Batı Sahra halklarıdır. Sahra çölü 1884 yılından, askerlerini çektikleri 1975 yılına dek İspanya'nın sömürgesi oldu. Fakat emperyalizm, çıkarlarını korumak için İspanya'dan daha sadık bir bekçi köpeği buldu: Fas Kralı. Saldırgan politikasını her fırsatta uygulayan Fas Kralı, Batı Sahra topraklarını kendi sınırlarına katmak için politik oyunlardan askeri saldırılara, halkını aldatarak Sahra'yı işgal için yürüyüşlere dek her yolu denedi.

Zengin doğal kaynakları olan ve önemli emperyalist yatırımların bölgesi olan Sahra'nın diğer bir önemi, sosyalist bloka karşı stratejik konumudur. Bağımsız bir Sahra, emperyalistlerin Atlantik Okyanusu'nun kontrolünü güçleştirir ve NATO' nun etkinliğini azaltabilir.

Fas Krallığı 1956 yılında bağımsızlığa kavuştuktan sonra, emperyalist efendilerinden öğrendiğini enerjik bir şekilde uyguladı. 1958 yılında Moritanya'nın bağımsızlığına karşı çıktı, topraklarında hak ilân etti. Kral 5. Muhammed, "Sahra'yı ele geçirmek için elinden gelen herşeyi yapacağı"nı duyurdu. 1963 yılında Cezayir'e saldırdı.

1960'dan sonra komşuları Fas ve Moritanya Sahra'yı paylaşmak için türlü dolaplar çevirdi. İspanya'nın Sahra'dan çekilmesini ve kendilerinin Sahra'ya gözcülük edeceklerini duyurdular. Gene iki ülke 1970'ten sonra bağımsız Sahra devletinden yana olduklarını açıkladılar.

Yıllar boyunca emperyalist güçler ve uşakları, Sahra'nın geleceği hakkında ama Sahra halklarının temsil edilmediği toplantılar yaparken, toprakların sahipleri, kendi tarihlerini silâhlı savaşla belirleme yoluna gittiler.

1973 mayısında "Sangiya El Hamra ve Rio de Oro Kurtuluşu için Halk Cephesi" POLİSARİO kuruldu. 10 gün sonra 20 mayıs 1973'de ilk silâhlı eylem uygulandı. Birkaç kişilik bir devrimci gurup El Janga' da askeri bir üssü basarak tutuklu bir devrimciyi kurtardı. Bu gurubun varı yoğu bir deve ile iki silâhtı. 20 Mayıs 1973, Sahra halklarının kurtuluş savaşının başlangıcı oldu.

16 ekim 1975 yılında, Dünya Adalet Konseyi, Sahra halklarının kendi kaderlerini tayin etmeleri gerektiği doğrultusunda karar verdi. Fas Kralı, halkını aldarak, Sahra'nın kendilerinin olduğunu duyurdu. %80'i okuma-yazma bilmeyen, en gerici eğitimle şartlandırılmış 35.000 kişilik bir ordu başka bir halkın topraklarını işgal etmeye koyuldu. POLİSARİO tüm gücüyle savaşa hazırlandı. İşlerin iyice karıştığını gören İspanya, Franko'nun ölüm döşeğinde olmasından da yararlanarak 14 aralık 1975'de askerlerini geri çekti.

Fas ve Moritanya orduları, çekilen İspanyol ordularının yerini aldılar. Toprakları işgal edilen 200.000 insan yerinden yurdundan kaçarak, POLİSARİO cephesinin kurtarılmış bölgelerdeki kamplarına sığındı. Başlangıçta kamplardaki yaşam koşulları korkunçtu, insanlar açlıktan ve ilaçsızlıktan ölüyordu. Sahra halkının hayatta kalabilmek için yapacağı tek şey vardı: Savunmadan saldırıya geçmek. Onu yaptılar ve saldırı konumunda olan her hareket gibi güçlenip, serpildiler. Tunus ve Moritanya'nın konumları giderek zayıflarken POLİSARİO cephesi giderek etkinleşti ve örgütlendi. 1975 ve 1976 kasım ayları arasında işgal ordularına 15.000 kayıp verdirdiler. Doğru askeri konumlarını, giderek şiddetlenen saldırılarla güçlendirdiler. Saldırganların kendi iç çelişkilerini şertleştirecek bir süreçle, işgalin sürmesinin kaynakları açısından olanaksız olacağı aşamaya doğru hızla götürüyorlar. Kral Hasan'ın büyük umutlar bağladığı, modern teknoloji için para döktüğü zengin fosfat yatakları, gerilla saldırıları nedeniyle işletilemiyor. Moritanya'nın milli gelirinin üçte birini, ihracatının %80'ini oluşturan Zoverat metalurji kompleksi üretimi durdurdu.

Gerillaların bir deve ve iki silâhla başlayan saldırılarının 4 yıl sonra hangi aşamaya geldiğini görmek ilginçtir. 1 Mayıs 1977'de POLİSARİO halk cephesi askerleri, bir ortaçağ kalesini andıran Zoverat şehrini bastılar. Birkaç metre yüksekliğinde ve 30 km uzunluğunda bir surla çevrili, 4 kapısında sürekli nöbet tutan, radarla ve 1000 kişilik askeri güçle korunan şehre 400 gerilla saldırdı. Havaalanını, demiryollarını, devlet binalarını, askeri araçları tahrib edip, Fransız danışmanlarını esir alıp geri çekildiler.

Emperyalist güçlerin, özellikle Fransa'nın gönderdiği Miraj uçakları, zırhlı araçlar, silâhlar ve düşmanlar savaşın uzamasını sağlıyor ama savaşın sonucunu belirlemiyor.

Uluslararası toplantılarda Sahra halklarının geleceği hâlâ tartışılıyor ama 27 şubat 1976'da kurulan Sahra Arap Demokratik Cumhuriyeti'ni tanımaya emperyalistler pek yanaşmıyor. Sahra halkının doğal kaynakları pazarlık konusu oluyor. Suudi Arabistan zengin fosfat yataklarını sömürmek ve demiryolu inşa etmek için saldırganlarla anlaşmaya oturdu. İşgalin masraflarını üstlendi.

Emperyalistler, silâhsız bir halkın topraklarına yayılmanın kolay olacağını sandılar. Oysa her kurtuluş hareketi bunun tersini doğruladı. Dünya sosyalist sistemi, başlayan kurtuluş hareketlerinin sonucunu belirleyen bir güç. Kurtuluş hareketlerinin kendisi de, savaşan toplumları eğiten, bilinç veren bir süreç. Sahra halkları 1973 yılında savaşa girdikten sonra anti-emperyalist savaşın, anti-tekelci bir savaş olduğunun bilincine vardılar. Kavim yaşantısının artıklarını silerek, kadın erkek savaşta ve yönetimde söz sahibi oldular. Tam kurtuluşa, emperyalizmi askeriyle ve sermayesiyle atıp, sosyalist düzeni kurmaya başladıktan sonra ulaşacaklar.

Şimdi hedef: Leninci ideolojimizi daha da güçlendirmek

İTİB'in 10 haziranda başlattığı 3. Yaz Taarruzu 19 ağustos pazar günü bitti.

Artık geleneksel hale gelen Yaz Taarruzu bu yıl, geçen yıllardakinden farklı olarak hiçbir ön çalışma gerektirmedi. İTİB militanları yaz başlamadan önce çalışacakları yerleri kararlaştırdılar, çalışanlar ise kendilerine ek gelir getirecek işler buldular. "Herşey Yaz Taarruzu için" sloganı, 3 aylığına militanların günlük yaşantısını yönlendiren temel kavram oldu.

Bu yılın toplam hedefi, geçen yılın miktarının %100 fazlasıydı. Taarruzun başında militanlar tek tek taahhütlerini söylediler. 3. haftanın sonunda Londra'daki yükümlülükler tamamlanmıştı. Yeni hedefler kondu ve aşıldı. Artık yarışma hedefin ne kadar üstüne çıkılacağı idi. Sosyalist yarışma, örgüte en fazla katkıyı yapma temelinde yükseldi. 19 ağustos günü son toplantıda en fazla özveri gösteren 15 yoldaşa verilen ödüller bu sosyalist yarışmanın sonuçlarına göre dağıtıldı. En fazla katkıda bulunan yoldaş, taahhüdünün %700 üstüne çıkmıştı. Ödüllendirilen 15. yoldaş da ilk taahhüdünün %200 üstüne çıkmıştı.

Devrim yoluna canını koyan militanlara her eylem birşeyler öğretir. Yaz Taarruzu eyleminde de "ideolojik gücü maddi güce dönüştürelim" sloganı hayata geçti.

Sınıf savaşımının bu aşamasında, maddi gücün, ideolojik savaşımı yaygınlaştırmak için önemli bir araç olduğunu militanlar biliyordu. İşçinin Sesi'ne gelen mektuplar bunu onayladı. Gazetede, İşçinin Sesi yayınlarını isteyen mektuplar giderek arttı. Coşkuyla karşılanan her istek yığını özverinin sınırlarını biraz daha genişletti. "Olanaklar ölçüsünde özveri değil, ihtiyaca göre özveri"nin somut örneğini verdi İTİB militanları.

"İdeolojik gücü maddi güce dönüştürelim" sloganının diğer bir yönü de ideolojinin güçlendirilmesi oldu. İdeolojik güç, durmadan, dinlenmeden edinilen bilginin açık tartışmalarda benimsenmesiyle sağlanır. İTİB Eğitim seminerleri, okuma grupları, tartışma geceleri Yaz Taarruzu süresince dolup taştı. Yeni gruplar, okuma listeleri oluşturuldu. En önemlisi İşçinin Sesi çıkmaya başladı. Türkiye'den gelen mektuplar, İşçinin Sesi'nin nasıl bir sevinç ve coşkuyla karşılandığını gösterdi. Kimi mektuplarda yoldaşlar, kimseye açamadıkları, kızgınlıklarını, zaman zaman da çaresizliklerini yazdılar. İdeolojik açıklığa kavuşmak için İşçinin Sesi'nin gönderilmesini istediler. İTİB'liler her Yaz Taarruzu toplantısına daha hırslı geldiler, yükümlülüklerini kat kat aştılar. Bazı mektuplarda, her türlü oportünist baskıya karşın, işçi sınıfı savaşımının namusuna leke sürmemiş, Bolşevik hattı savunan militanların coşkulu kararlılığı vardı. En etkin silâhları İşçinin Sesi'ni daha çok istiyorlardı. İTİB militanları şevkle, coşkuyla yükümlülüklerini arttırdılar. Türkiye'deki devrim savaşçılarının ideolojik susamışlığını giderecek, dürüst, açık tartışma ortamını sağlayacak, devrim yolunu gösterecek İşçinin Sesi'nin maddi ve ideolojik olanaklarını güçlendirmek için çalıştılar.

İşçinin Sesi'nin getirdiği açık tartışma ortamı, duru ideolojik çizgi örgüte yeni militanlar kazandırdı. Bu yıl göze çarpan bir özellik de yeni katılanların çoğunlukla işçi olmasıydı. Bu yıl Yaz Taarruzu'nda işçiler, öğrencilerden sayıca *daha fazlaydı.* Özveriyi, burjuvaziye ve oportünistlere karşı hınçla birleştirerek ve Bolşevik ideoloji ile güçlenerek Taarruza atıldılar. Yaz Taarruzu bizdeki ikircimli, küçük burjuva yanları sildi, süpürdü, yerine güçlenmiş, sapasağlam, kendine ve kavgadaki utkusuna güvenen bir örgüt bıraktı.

Bu güven ve coşku son Yaz Taarruzu toplantısında ve onu izleyen kutlama gecesinde doruğa yükseldi. Londra dışından tüm üyelerin gelmesiyle, kızıl bayraklarla, sloganlarla süslenmiş salon doldu taştı. Katkılar akıl almaz düzeylere ulaştı. "Olamaz" denen miktarları aştı. Yabancı örgütlerden gelen temsilciler önce inanmaz bir şaşkınlıkla, sonra da hayranlıkla toplantıyı izlediler.

Gece yapılan toplantıda üyeler Türkiye'de kızışan kavgayı ve geleceğe yönelik eylemleri konuştular. Mektuplardan bildikleri, canlarından çok sevdikleri savaş yoldaşlarını andılar.

Toplantıda İşçinin Sesi'ne aşağıdaki mesajı gönderdiler:

"İşçinin Sesi'ne,

"3. Yaz Taarruzu'nun kapanış toplantısında bütün İTİB üyeleri olarak oy birliğiyle aşağıdaki kararı aldık:

"İşçinin Sesi'nin duru Leninci çizgisini yürekten destekliyoruz. Bu çizgi ülkemizi devrime götürebilmemiz için önemli bir silâhtır.

"Fikirler, militanları, yığınları sarabildiği ölçüde maddi güce dönüşür. İşte biz bu Yaz Taarruzu'nda, İşçinin Sesi'nin Leninci çizgisi daha çok yayılsın, daha güçlensin diye özverimizi sınadık. Bu özveri, devrimci savaş için bizleri de biledi. Şimdi, elimizde ideolojik silâhımız, daha da büyük özverilere hazırız.

"Hepimiz tek tek ve oy birliğiyle, İşçinin Sesi çizgisini tüm varlığımızla desteklediğimizi bir daha duyururuz".

Karar ayakta alkışlandı. "Bir gecelik eğlence bize yeter" diyen militanlar daha güçlü, kararlı ve deneyimli örgüt işlerine döndüler.

Biz de yazımızı, 3. Yaz Taarruzu'nun ana belgisi ile bitirelim:

"BURJUVAZİYE VE OPORTÜNİZME KARŞI YAZ TAARRUZU"

Türkiye devrim hareketinin tek İngilizce aylık dergisi "Turkey Today"in son sayısı çıktı.

"Leninci disiplin: eylem birliği, tartışma ve eleştiri-özeleştiridir." İşçinin Sesi'nin 100. sayisinda özetini yayınladığımız "Parti Disiplini" çikti. İşçinin Sesi adresinden bir kitap göndererek isteyebilirsiniz.

